پاکیزەکەی شنگال ئەو خوێنەی کەکاڵ نابێتەوە… سەدیق سەعید ڕواندزی

لەبەرەبەیانێکی زوودا، لەگەڵ هەڵهاتنی یەکەم گزنگی خۆری ئەم بەیانییە،لەشکری جەهالەت، لەشکری خوێن وسەربڕین، پەلاماری شنگال دەدەن. ئیدی چیڕۆکە دڵتەزێنەکەلێرەوەدەست پێدەکات. ئەوان کەبەدرێژایی مێژوو، بۆماوەی هەفتاو سێ جارفەرمانی قڕکردن و لەنێوبردنیان دراوە،ئەمجارەشیان لەسەردەستی ڕیشدارەکانی داعش، نەوەی خوێن ڕێژەکانی دوێنێ، پەلاماردەدرێن.تەنها لەسۆنگەی ئەوەی وەك ئەوان موسڵمان نین و ئایینێکی دیکەی جیاوازیان هەیە.

نەهامەتییەکان، تراژیدیاو کارەساتەکان، لێرەوەدەستپێدەکەن. لێرەوە، سەربڕین وئەتککردن، کوشتنی منداڵ و پیروپەککەوتە، دەست پێ ئەکات.ئەوان بەناوی ئایین و لەپەراوێزی جێبەجێکردنی بنەما شەرعییەکانی ئیسلام، هەرچی لەدەستیان هات دەرهەق بە کریڤەکانیان کرد. ئەوان وێنەیەکیان لەئایین نیشانی ئەوان و دونیاشدا کەمرۆڤ بەڕامان وگومانێکی قوڵەوە بپرسێت بەڕاست ئایینی ئیسلام ئەمەیە؟ کە(دینی ئەوان دەبینیت، هەرچی دینی دنیا هەیە نەفرەتی لێدەکەی ولەبەرچاوت دەکەوێت. ئەمە قسەی یەکێك لە کارەکتەرەکانی ناوڕۆمانی(پاکیزەکەی شنگال)ە.

ئەم ڕۆمانە،کە لەسەروبەندی کارەساتی جینۆسایدکردنی ئێزیدییەکانی شنگال و دەشتی نەینەوا لەسەردەستی بەربەرییەکانی داعش نووسراوە، گێڕانەوەی سەرگوزشتەی هەمووئەو ڕووداوو کارەساتە تراژیدیانەیە کەلەشنگال ڕوویانداوە. ڕۆمانەکە، لەچەند بەشێکی جیاواز پێکهاتووەو لەهەریەك لەوبەشانەش، لەسەردەمی کارەکتەرێك کەبڕوام وایە کەسایەتی ڕاستە قینەن، ڕووداوەکان دەگێڕدرێنەوە. ئیدی چیڕۆکەکان جیاوازن، ئازارو ژانەکان قووڵن، بەڵام ئەوەی هاوبەشە ئێزیدییەکانن. واتەبۆئەوەی داعش ڕەوایەتی سەربڕینت پێبدات، بەسەبێ ئەوەی ئێزیدی بیت.

هەڵگەڕاوەوکافر بیت وەك ئەوەی ئەوان وێنای دەکەن.لەڕۆمانەکەدا، قوربانییەکان لەهەرتەمەنێك بن تەنانەت منداڵی ساواش، هەرناووشوناسێکیان هەبێت، هەرچییەك و هەرچۆنێك بن، گرنگ نییە،

تەنها ئێزیدی بن بەسە بۆ ئەوەی داعش بیانکوژێت.دڵشاد کەیەکێکە لەئێزیدییە بەزۆربە موسڵمان کراوەکان لەکاتێکدا(خوای گەورە دەڵێت: لااكراه فى الدين)،بۆتە پۆلیسی بەناو دەوڵەتی خەلافەت. ئەرکی چاودێریکردنی شوێن وبازارە.

ئەو وەك هەموو موسڵمانێك دەچێتە نوێژەکانی کۆمەڵ،هەینییان لەوتاری هەفتە ئامادە دەبێت، بەڵام شەویش لەماڵەوە سرووتە ئایینییەکانی تایبەت بەئێزیدییەکانی ئەنجام دەدات ونزا لەمەلەك تاوس دەکات. ئەو وەك خۆی دەڵێت: (نیوە موسڵمان و نیوە ئێزیدییە) بەڵام لە بنەڕەتدا هێشتا بیروهۆشی هەرلەلای لالشە. مرۆڤ کەبەزۆرئایینەکەی گۆڕدرا، بە چ دڵ و دەروونێك ئایینی نوێ وەردەگرێت؟سەربەست بەرلەهاتنی داعش ئەندازیاری کشتوکاڵ بووە، کەئەوکارەساتە دەبینێت، ڕوودەکاتە چیاوژیانی گۆشەگیروتەنهایی دەکاتە دوا چارەنووسی خۆی.کچێکی چواردە ساڵانی بۆ دایکی کەوتۆتە دەست داعش. وەك کەنیزەك کڕین فڕۆشتنی پێدەکەن.

سەربەست هەمیشە لەخەیاڵی هاتنەوەی کچەکەی دایە، بەڵام دەشزانێت مەحاڵە.هەموو هەینییەك دوای نوێژ، ڕێوڕەسمێکی کوشتن بەناوی پیادەکردنی شەریعەتی ئیسلام، لەدەست بڕین، سەرپەڕاندن، فڕێدان لەباڵەخانەی بەرزەوە،جەلدە لێدان، بەڕێوەدەچێت. کچەکان ڕووتدەکەنەوەو بەبەرچاوی هەمووانەوە نمایش دەکرێن. ئەوان ناچار دەکرێن ئەو دیمەنە دڵتەزێنانە ببینن ودواتریش بەتاسەیەکی قووڵەوە بپرسن، خودایەئەمە چۆن دەبێت؟ حاجی خان، کەسایەتی ئەفغانی و خوێنڕێژ،نووسراوی دیوانی خەلافەت بەزمانی عەرەبی بۆ هەمووان دەخوێنێتەوە.ئەوێك کەهەزاران کیلۆمەتری بڕیوەوە بەناوی گوایە جیهاد لەپێناو خواداوە هاتووە، هەموو هەینییەك فەرمانی کوشتنی ئێزیدییەك دەردەکات.عیدۆی ترلێدەر، کەیەکێکە لەجوانترین و سەرنجراکێشترین و هاوکات غەمگینترین کارەکتەری ڕۆمانەکە،بەدیار دیمەنەکانی کوشتن وسەربڕینی هاوشوناسەکانی ڕادەمێنێت.

ڕەنگە ئەوبەوشێتییەی خۆی پرسیاری ئەوەبکات، چۆن دەبێت لەپای ئایینێکی جیاوازەوە ئەو هەموو مرۆڤە سەربڕدرێن و بفرۆشرێن و سوکایەتییان پێبکرێت؟عیدۆ هەرچی ڕق هەیە لەدڵی دەگرێت، تالە دەرفەتێکدا بەگۆچانەکەی دەستی بەسەری حاجی خانی بەناو موجاهیدی ئەفغانی وخوێنڕێژدەکێشێت ودەیکوژێت. دواجاریش لە قەفەزێکدا هەوڵدەدەن عیدۆ بسووتێنن، وەلێ ڕوحی ئەوبەرز دەبێتەوەولەچاون وندە بێت.خاڵۆعەقدال، دوای ئەوەی ناچاری دەکەن بەزۆربێتە موسڵمان وبەتێگەیشتنی خۆیان لەئێزیدیایەتی پاك بێتەوە، ئەوڵەتی

دەکاتەوەئایینی خۆی بگۆڕێت وببێتە موسڵمان، بۆیە لەباڵاخانەیەکی بەرزفڕێی دەدەنەخوارەوەوخوێنی تێکەڵی خاك و خۆڵی شنگال دەبێت.هەڵقیداردوای ئەوەی بەزۆرلاقەدەکرێت، خۆی دەکوژێت.ئەونایەوێت منداڵێکی داعش بێنێتە دنیاوە، کەدواتر ڕێچکەی پێشدارەکانی خۆیان بگرێت. جەلادەکانی داعش هەرچی دڕندەییە دەیکەن. ئەوان سەدان و هەزاران کچی وەك: گوڵێ و نیشتمان و ئالین و نارین وچەندانی تروەك کاڵا دەفرۆشن وکڕین و فرۆشتنیان پێدەکەن.

ئەوان ئێزیدییەکان لەسەرمنارە و باڵاخانەکان فڕێدەدەنە خوارەوە، سەریان دەتاشن و بەڕووتی بەکوچەو کۆڵانەکانی شاردەیانگێڕن.تەنانەت منداڵە بچووك و شیرەخۆرەکانیش دەخەسێنن، بۆئەوەی لەپشتیانەوە چیدی ئێزیدییەکی ترنێتە دنیاوە،بەڵام ئازاری هەمووئەمانە بەقەد ئازاری ئەوهەستە نابێت کەپێیان دەڵێن کافری پیس. کافربوون لەڕوانگەی موجاهیدە بەربەرییەکاندا، ئەوپاساوەیە کەڕەوایەتی دەداتە هەمووشتێك. ئەومافەیان پێدەدات کەهەرچی تاوانە بەرامبەریان بکەن. وەك ئەوەی کەبینیمان.داعش هەرچییەکی لەدەست هات بەرامبەر بەئێزیدییەکان کردی. ئەوان خاك و خۆڵی شنگالییان وێرانکرد. ئەوان شنگالییان بۆ هەتایە ڕووخاند، بەڵام ناتوانن شنگالی نێودڵی عیدۆو سەربەست ودڵشادو عەڤدال وێران بکەن. ئەم ڕۆمانە دڵۆپێکی بچووکە لەدەریایەکی گەورەی تاوان بەرامبەر بەئێزیدییەکان.

خوێنەرکەئەو ڕۆمانە دەخوێنێتەوە، غەمگینییەکی قووڵ دایدەگرێت کەبۆچی دەبێ مرۆڤەکان بەوشێوەیە لەپای ئایینێکی جیاواز ئەتك بکرێن. خوێنەر بەدرێژایی ئەوڕۆمانە، لەگەڵ کارەکتەرەکان و هەمووئەو برینانە دەژیت کەتیرۆرستانی داعش، خستیانە جەستەی کچانی ئێزیدی. وەك خوێنەرێك کە هاوسۆزی ئەوان وخەم بەئازارەکانیان دەخۆم لەسۆنگەی ئەوە نییە، کە ئەوان ئێزیدین، بەڵکو لەبەرئەوەیە کەمرۆڤن. ئیدی چ شوناسێکی ئایینی و نەتەوەییان هەیە، کێشە نییە.

مرۆڤ شۆك دەیگرێت کەلە سەردەمی ئەوهەموو پێشکەوتن و زانینەدا،لەسەردەمی تەکنەلۆژیا و گلۆبالیزمدا، هێزێکی بەربەری وخوێنڕێژی لەوشێوەیەو تائەو سنوورە دڕندەیە هەبێت، کەهەموو خەون وماناو بەهاکانی ژیای خۆی لە کوشتنی هاوڕەگەزەکەیدا ببینێتەوە. داعش کەلافی ئیسلام وجێبەجێکردنی بنەماکانی شەریعەتی ئیسلام لێدەدات، وێنەیەکی لەئایین پیشانی دنیا وئێزیدییەکاندا، کە بەسەرسوڕمانەوە بپرسن ئەوە چ جۆرە ئایینێکە. یاخود دواجاربگەنە ئەو بڕوایەی بڵێن: کەدینی ئەوان دەبینی هەرچی دینی دنیاهەیە

لەبەرچاوت دەکەوێت. دواجار دەمەوێت ئاماژە بەوەبدەم کەلەخوێنەوەی ئەوڕۆمانە بوومەوە، ڕۆمانی(جەنگ هیچ ڕووخسارێکی ژنانەی نییە)م بیرکەوتەوە.

هیوا قادرکەوەرگێڕی ڕۆمانەکەیە لەپێشەکیدادەڵێت: ئەم ڕۆمانە یەکێکە لەخەتەرناکترین کتێب کەئەستەمە خوێنەربتوانێ هەمووچیڕۆکەکانی بخوێنێتەوەو لەگەڵ ئازاری ئەوژنانە بژیت. وەڵێ کاتێ پاکیزەکەی شنگالم خوێندەوە، تێگەیشتم کەناوبراو، چ حوکمێکی سەرپێی وڕەهای داوە. ئاخرهەرخوێنەرێك بەبڕوای من پاکیزەکەی شنگال بخوێنێتەوە، دەگاتە ئەودەرەنجامەی کەوائازاری ژنانی ئێزیدی هەزاران جارقوڵتروبەسوێترەلەئازاری ژنانی جەنگی جیهانی دووەم کەلەڕۆمانی جەنگ هیچ ڕووخسارێکی ژنانەی نییە، بەرجەستە کراوە.هیوادارم خوێنەران هەردووڕۆمانەکە بخوێننەوە…

*پەراوێز/ پاکیزەکەی شنگال/ ڕۆمان/ نووسینی(وارید بدرسالم)/ وەرگێڕانی(ئەحمەد محمد ئیسماعیل) بڵاوکراوەی سەردەم 2018.

*لە ڕۆژنامەی(ڕێگای کوردستان) ژمارە(1139)ی ڕۆژی 5-9-2018 بڵاوکراوەتەوە….

شکسپیر هەردەم نەمرە …. بەختیار محەمەد

شکسپیری مەزن لە دەقی شانۆیی (هاملێت) دا، لەسەر زاری کەسایەتی (هاملێت) دا، کە باسی ((ئامانجی تەمسیلکردن)) دەکا، دەڵێ: ((با هونەر ئاوێنەی ژیان بێ…)).(1) ڕەنگە ئەم قسەیە قسەیەکی باو بێ، زۆر کەس لە پێش شکسپیر و لە پاش ئەویشدا کردبێتیان؛ بەڵام، کە کەسێکی وەك شکسپیر دەیڵێ، ئەوە واتا و دەلالەتی قووڵی ئەدەبی و فیکری و هونەری خۆی هەیە. لە ڕاستیشدا شکسپیر بۆیە نەمرە، چونکە ئەدەبەکەی (هونەرەکەی) ئاوێنەی ژیانە: ئاوێنەیەکی باڵای هونەری، نەك ئاوێنەیەکی شکاوی تەڵخ. شکسپیر، ژیان (ڕۆحی مرۆڤ) دەخاتە ناو چوارچێوەی زێڕینی ئەدەبەوە (هونەرەوە)، هەربۆیەش هەمیشە داهێنەرێکی نەمرە.

ئێمەش پێمان وایە، کە هەمیشە ئەدەبی (هونەری) ڕەسەن توند ژیان لە باوەش دەگرێ: هەر هونەرێك (ئەدەبێك)، کە خۆی لە ژیان و ڕووداوە مرۆییەکان دوور خستەوە، ئەوە زوو دەمرێ: ڕۆحی داهێنەر لەناو جەرگەی ڕووداوەکانی ژیاندا لە دایك دەبێ؛ کە شکسپیر دەخوێنیتەوە، ئەوا لە چوارچێوەی زمانی ئەدەبدا ڕووداوە تراژیدییەکانی مێژووت بۆ دەگێڕێتەوە: مێژووی ژیانی سیاسی و چارەنووسی تراژیدیی ژیانی کەسایەتییەکانی ئیمپراتۆریەتی ڕۆمانی وەك قەیسەر و ئۆگستس و ئەنتۆنیۆ و… هتد؛ لەبەر ڕۆشنایی دووبارە بەرهەمهێنانەوەی ئەم مێژووەشدا، باسی سروشتی مرۆڤ و واقیعی ژیانی سیاسی و کۆمەڵایەتی و ئاینیی سەردەمەکەی (کۆمەڵگەکانی ئەوروپا) و هەر هەموو کۆمەڵگەی مرۆڤایەتی دەکا. لای شکسپیر مرۆڤ وەك خۆی دەردەکەوێ و نیشان دەدرێ، نەك لە چوارچێوەی حەز و خەونە ئایدیۆلۆژییەکان؛ ئەو باسی گەندەڵی چینی سیاسی دەکا و باسی ویستی شەڕانگێزیی دەسەڵات و دەسەڵاتخوازی دەکا و ئەمە بە سەرچاوەیەکی تراژیدیای ژیانی کۆمەڵگەکان (بنەماڵەی پادشاکان، بە نموونە بنەماڵەی هاملێت) دادەنێ.

بەهەرحاڵ کەم شاعیری ئێمە هەیە بایەخ بە مێژوو، سیاسەت، فیکر، فەلسەفە… (جگە لە ئەدەب و هونەر) بدا. شیعری (ئەدەبی) زۆربەی شاعیرانی ئێمە ڕیزکردنی وشەن لە چوارچێوەی گوتارێکی سادەدا و هیچ مانا و دەلالەتێکی مرۆیی گەورەیان لە پشتەوە نییە. هەندێکیان بەردەوام بە سادەیی (بە ناوەڕۆکێکی بەتاڵ) باسی چەمکی ئیستاتیکا دەکەن. شکسپیر هەر لە دەقی (هاملێت) دا لەسەر زاری پادشای مامی (هاملێت) دا دەڵێ: ((وشەی خاڵی لە فیکر و هزر هەرگیز ناگاتە ئاسمان)).(2) ئەم شاعیرانەی (ئەدیبانەی) ئێمە بێ ئاگان لەوەی، کە ئیستاتیکا (ئیستاتیکای نەمر = وشە و دەربڕین و شێواز و فۆرمی هونەریی جوان)، هەرگیز دابڕاو نییە لە واتا و دەلالەتە قووڵ و گەورە مرۆییەکان (لە ئەدەبدا دەبێ جەوهەری مرۆڤ بدوێ، ئەو جەوهەرەی هەموو دەمامکێکی درۆزنانە تووڕ هەڵدەدا و حەقیقەتی مرۆڤ وەك خۆی نیشان دەدا.

وەزیفەی ئەدەب ئەوە نییە شەرم بکا، بەڵکو دەبێ لە کوێ حەرام هەبێ، لەوێدا دەنگی بێ شەرمی هەڵبڕێ. داهێنان نابێ بترسێ و شەرم بکا، بەڵکو دەبێ وەك قاچاخچییەك سنوورە حەرامەکان ببەزێنێ و ببڕێ. بەم واتایە هەر ئەدەبێك قاچاخچی نەبوو، ناتوانێ بۆ جوگرافیای نوێ گەشت بکا). جوانی لە وشەدا بە بێ مانا (مانای گەورە و قووڵ) لە دایك نابێ. کێ هەیە لە دەقەکانی شکسپیر وشە بە

وشە تێ نەگا (بێ ئەوەی هیچ گرێ و گۆڵ و تەم و مژێکیان هەبێ؛ هەندێك جار ئەو تەمومژە ڕەمزییەی، کە لە دەربڕین و ڕستە شیعرییەکانیشی هەبێ، ئەوە دەلالەت لە واتای جیوەیی فرەوانی فرەڕەهەند دەکا)، بەڵام چونکە دەقەکانی – لەگەڵ ئاستی هونەری بەرزدا – واتا و دەربڕینی مرۆیی قووڵیان هەیە، ئەوە پێنج شەش سەدەیە ڕەخنەگر و ڕاڤەکار و شرۆڤەکارانی فیکر و ئەدەبی بە خۆیەوە خەریك و سەرقاڵ کردووە و هەردەم و لە هەموو سەردەم و شوێنێکی جوداوازی ئەم جیهانەدا، شکسپیرێکی (ئەدەبێکی شکسپیریی) تازە لە دایك دەبێ.

پەراوێز

1- ولیم شیکسبیر, هاملت, ت: صلاح نیازی (دار المدى للثقافة والنشر, الطبعة الاولى: 2008), ص 166.
2 – هەمان ژێدەر، ل 191

بەختیار محەمەد

کورتە چیرۆکی…ئالوودە. … یاسین برایم

_ بڕۆ … تا مەیدانی (ئیمام خومەینی) مەوەستە !
_ لەوێ ، لە یەکێك لە بازاڕەکان، میوانخانەکان زۆرن.
ئەوە ئاسانترین ناونیشانی بوو ، بە ئێمەی دا..
وامانکرد…
جێگای حەوانەوە و خەوتنمان پەیدا کرد ، جانتاو کەل و پەلمان دانا. وەختی ئێوارە دابەزیمە نێو بازاڕ. کە تا درەنگانی شەو جمەی دێ. منیش لە سەر ئەو کورسییە دارە دانیشتم ، کە لە سەر شۆستەی شەقامەکە داندرابوو. سەیری ئەو خەڵکەم دەکرد (دەهات و دەچوون). پشیلەیەکی لەڕو لاواز ، لەبەردەم خواردنگەی بەرامبەرمان، لە ورتکە نان و پاشماوەی خواردن دەگەڕا. ماندوو و برسی و تووك پیس و بە چرك، ڕەنگی قاوەیی گرت بوو ، زوو زوو زمانی دەلێسیەوە . نازانم !

بۆچی منیش ، خۆم وەك ئەو پشیلەیە هاتە بەرچاو . (ماندوو و برسی) ، حەزم لە خواردن و نانی بۆخۆی نەدەکرد. بۆ ئەو خواردنێك هەبوایە و دەمی پێ بگات و بیخوات.. بۆمنیش خواردن زۆر ، حەزی خواردن کەم. هەرلەو خەیاڵەدا بووم .. پیرەمێردێکی لاواز و ڕیشدار، پشت کووڕو سەرو پرچ ئاڵۆز. کۆمەڵە کارتۆنێکی لە بن هەنگڵی بوو ، لە تەنیشت دوکانەکە دانیشت. دوو خولەکی نەبرد ، لە سەرکارتۆنەکان درێژ بوو ، پێڵاوەکانی خستە ژێر سەری و خۆی وێکهێناوە. چاوەکانیش زەق بوو ، بەدەستی ڕاستیش ، زوو زوو خۆی دەخوراند.
زۆری نەبرد ، پیاوێکی درێژی ڕەقەڵەی کڵاو لەسەر و جگەرە بەدەست.. دوو سێجار هات و چوو. دەیڕوانیە پێش خۆی و هیچ قسەیەکیش نەدەکرد. بێهێزو خەمگین ، پێڵاوێکی کۆنی بەسەر پێیان وەکردبوو ، خشەخشی دەهات. سەری بە سەر زبڵدانەکەی تەنیشت شۆستەکە شۆڕکردەوە ، خەیاڵم بۆ ئەوە چوو، ئەویش کارتۆن کۆبکاتەوە و وەکو پیرەمێردی بەرامبەرم لە سەر پاڵبکەوێت. شتێکی چنگ کەوت و بۆدەمی برد. نەمزانی چ بوو خواردی و بۆ ئەو بەری جادە پەڕیەوە…
گڕەگڕی ماتۆڕەکانی شەقام، هۆڕیان کردم.
کۆچەریش لەوکاتە پەیدا بوو :
_ وەرە ، دوام بکەوە.
بەیەکەوە ڕۆیشتین ، هەر ئەو بازاڕەی ئێمەی لێ بووین ، لە کۆڵانێکی تەسك، چووینە ژوور. بەدەستی چەپ چەند هەنگاوێکمان نا.
_ ئێرە مەیدانی ئەو کەسانەن کە ئالوودەن!
لە دوای نانی ئێوارە ، لێرە پەیدا دەبن ، تا دێت زۆرتردەبن ، من یەکەم جار لە نزیکەوە ئەو جۆرە کەسە تووشبووانە ببینم. پێشتر دەمبیست یان دەمخوێندەوە، کە ئەم وڵاتە پڕە لەو جۆرە مرۆڤانە ، ئەمەم بە زیادەڕۆیی دەزانی. یان بە درۆ و بوختانێکی سیاسیانە..
_ بڕوانە ، ئەو ژنەش هەوە.!!
لێرە خەریکی کاری خۆیانن. وەستاوون ، دانیشتوون… لە پێش دەرگا ، دیوار ، شۆستەکە ، دێن و دەچن … دوو دوو ، سێ سێ، سەردەکەن بە یەکەوە ، ژمارەکان زۆر دەبن ، کەم دەبن.. گەنج و پیر ، ڕەش و لاواز و ڕەنگ مردوو ، وەك مێروولە بە هەموو لایەك دەخوڵێنەوە . بەڵام هێمن و بێدەنگ ، بێهێز و بێڕەنگ، برسی و تینوو ، تەمبەڵ و ماندوو ، جلو بەرگ پیسو چڵکن. داماو و بێکەڵك ، ناشیرین لای خەڵك. بینینی ئەمانە ، ماندوو و خەمباری کردم. وەك بڵێی باوەڕ بەمە نەکەم ، کە دەبینم . وامدەزانی لە دیار فیلمێکی سینەمایی ، ئەوانەی (تارمایی و ترس) وەستاوم. چەند خولەکێك لە نزیك ، لە دوور، سەیری ئەمانەم دەکرد. نازانم بۆچی هەستم بە ترس و شەرمەزاریی دەکرد..

بە بێدەنگی هەردووکمان شوێنەکەمان جێهێشت.

شەو ، خەو نەچووە چاوم . خۆم و پشیلە و ئەو مرۆڤە ئالوودانە ، لە بەرچاوم ، سێگۆشەیەکی ڕەشی دروستدەکرد. پرسیارێکم دەکرد و دەیان بەرسڤ خۆی ئامادە دەکرد. خەیاڵی منیش ، ئەوەندە ئالوودەی ئەو مرۆڤانە بوو ، ڕەش بوو ! ڕەش وەك مێژووی ڕەشی ئەو پایتەختە پیرو گەورەیە ، ئالوودە بە کوشتنی مرۆڤ و نەتەوە جیاوازەکان. کە تێدا تاکەکان ، لە ژیانێکی گێشەگیر و دەستەمۆ و شێواو و داماو ، بە چاویلکەیەکی ڕەش، لە بازنێکی ڕەش ، بۆ(نان و کار) دەسوڕێنەوە. تا دێ ژیان و ئازاری مرۆڤەکان زۆرتر دەبن و سوپای ئالوودەکانیش گەورەتر ، ژیانیش وەك مەندیلەی گەورە بەرپرسانی وڵات ڕەشتر.

ئیدی منیش خەیاڵ و خەوم ، بە خەون و خەیاڵ و ئالوودەکان سپارد.. منیش بۆ چەند ساتێك بوومە میوانی ئەوان وئالوودەی خەیاڵ بووم وخەیاڵم ئاڵوودە بوو ، ئالوودەیەکی خراپ !

تاران 2018 / 8 /12

یاسین برایم _ ڕواندز

تێبینی : لە هەفتەنامەی (ڕێگای کوردستان) ، ژمارە(1142) ، لە ڕێکەوتی 25 /9 / 2018 دابەزیووە.

پێغەمبەری من ژنێکی دەستڕەنگینە... بە ئاو ئازادی ئەنوسێ ... چنوور نامیق

شووشەیەك ڕۆشنایيم پێیە
کراسێك لە ڕەنگی سێبەر
پیاوێك لە خێڵی فریشتەکان
بۆم ئەگەڕێ
ژنێك بیری بارانەکەی خەڵوەت ئەکا
تەزبیحێك گوناهەکانم ئەژمێرێ و
بۆنی پەنجەکانم ئەکات

وێسگەی مەراقێك رامئەگرێ
وێنەی دوو كچە جوانەكەی دوێنێ كوژران
دڵی خوای بێزار كردووە
ئەیلول تەرمی فریشتەیە و
جێیەك
ساتێك
ئارامییەكی تیا نییە
باسی كوشتنی تیا نەبێ
كوشتنی نەسلی فریشتە بێكەسەكان

پیاڵیەك نوورم بەدەستەوەیە
جار جار
نیگام ئەخواتەوە
پیاوێك لە خێڵی فریشتەكان
بۆم ئەگەڕێ
پیاوێكی دەست بەتەسبیحی چل دانەیی
هەر رۆژەو یاسایەكی عەشق
ئەكاتە ملوانكەیەك بۆ تەرمی كچێكی كوژراو
چڵێ ئازادی و
پیاڵیەك لە نوری خودام پێیە و نیازم نییە راوەستم
تا زەمینێكی دوور لێرە
زەمینێك دوور لە كوشتاری ئاسكە كچ و
وشەی زامدار
من هەقم بە پێغەمبەری ئەوانەوە نییە
ئەوندەش ساقییەكی كاڵفام نیم
تا نەزانم
كام لە میوەكانی بەرچنەكەی دەستی ئادەم خەتابارە
پێغەمبەری من ژنێكی دەستڕەنگینە
لە جێی پێنوس
بە ئاو ئازادی ئەنوسێ
پێغەمبەرم ساقییەكی بە جێماوە
گوڵێك نەما
میهرەبانی لە دەستی ئەو نەخواتەوە
ئەو ژنێكی دەست سپییە
دەستی بە بڕینی گوڵەكان سوور نییە
ئەو ئەزانێت كامە پەنجە بۆنی سێوی گەنیو ئەدا
كام ئازارە بەرائەتی مانگەشەوی لێڵ كردووە…

پێغەمبەری من جیاوازە
روحی کچێکی کوژراوە
لە ژێر هەر بەردێکی وڵات
ژووانگەیەك ماچی سووری شاردووەتەوە
لە بەر دەرگای هەر مزگەوتێك
راپۆرتی دەیان کچی کوژراوی ریز کردووە…
پێغەمبەرم ساقییەکی بە جێماوە
گوڵێك نەما
میهرەبانی لە دەستی ئەو نەخواتەوە…

1-10-2018

هەگبەی زانین… پرۆژەیەکی فەلسەفی لەلایەن : د. ساماڵ مانیی

زانیاری پێویست سەبارەت بە نوسینی ‘هەگبەی زانین’

‘هەگبەی زانین’ پرۆژەیەکی نوسینی فەلسەفییە بە زمانی کوردی کە لە سێ کتێب پێکهاتووە وناوەرۆکەکەی تاووتوێکردنی پرسی ‘زانین’ە لە فەلسەفەدا، نوسەری ‘هەگبەی زانین’ ژنێکی کوردە: د. ساماڵ مانیی.

کتێبی یەکەمی ‘هەگبەی زانین’، تایتڵەکەی بەم جۆرەیە: هەگبەی زانین :کتێبی یەکەم؛ پیستیمۆلۆجی کلاسیک.
ئەم کتێبە لە سەرەتای مانگی سێ وە نێردراوە بۆ چاپخانەی سەردەم لە سلێمانی بۆ بڵاوکردنەوە.

کتێبی دووەمی ‘هەگبەی زانین’ ماوەی کەمتر لە مانگێکە نێردراوە بۆ چاپخانەی مەخەک لە ناوچەی سۆران و وا بڵاودەکرێتەوە. هەردوو کتێبی یەکەم و دووەمی هەگبەی زانین لە پێشانگای کتێب لە هەولێر دەبن، لە ١٠ ی مانگی ئۆکتۆبەری ئەمساڵ، واتە کەمتر لە دوو هەفتەیەکیتر.

کتێبی سێیەمی 'هەگبەی زانین' بەم زوانە دەنێرێت بۆ دەزگاکانی چاپ و بڵاو کردنەوە لە کوردستان و سەبارەت بە ژن و فەلسەفەیە.

هەگبەی زانین
نوسینی: د. ساماڵ مانیی

دکتۆرا لە فەلسەفەدا، پرۆگرامی فەلسەفە بەزمانی ئینگلیزی، ئەورۆپا.
بەکالۆریۆس و ماجیستێر لە فەلسەفەدا، زانکۆی لەندەن.
دووساڵ مامۆستای فەلسەفە بووە لە زانکۆیەکی هەرێمی کوردستانی باشووردا.
ئەندامی هەمیشەیی کۆمەڵەی فەیلەسوفەکانە لە بەریتانیا.
ئەندامی لێکۆڵینەوەی باڵای فەلسەفەیە لە بەریتانیا.
ئەندامی کۆمەڵەی فەیلەسوفە ژنەکانە لە بەریتانیا.
تێکستە فەلسەفیەکانی بە زمانی ئینگلیزی لە ئەورۆپا بڵاودەکاتەوە.

ئەو ڕشتە فەلسەفیانەی کە لێکۆڵینەوەی تیادا کردوون و گرنگیان پێ دەدات ئەمانەن:
فەلسەفەی زانست و لۆجیک، فەلسەفەی زەین وئاگایی و مێشک، فەلسەفەی زمان و مانا، فەلسەفەی پیستیمۆلۆجی کلاسیک و سۆشیال پیستیمۆلۆجی، فەلسەفەی جێندەر و کۆمەڵایەتی.

گەرچی زمانی کوردی و عەرەبی و فارسی زۆر باش دەزانێت بەڵام هەموو خوێندنی زانکۆیی و ئەکادیمی لە فەلسەفەدا بە زمانی ئینگلیزی بووە و تەنیا لە بەریتانیا و ئەورۆپا بووە. لە بەریتانیا پێشینەی فەلسەفیی لە پانتایی فەلسەفەی ئەنەلەتیکدا بووە، پاشان بە مەبەستی فراوانکردنی زەمینەی فەلسەفی خۆی، ڕووی کردۆتە وڵاتە جیاکانی ئەورۆپا بە گشتی و لەوێ فەلسەفەی کۆنتینانتاڵی خستە سەر زەمینەی فیکریی خۆی. هەر لەبەر ئەمەشە نوسینی 'هەگبەی زانین' لە هەردوو پێشینەی ئەنەلەتیک و کۆنتینانتاڵ ئاڕاستە دەکات سەبارەت بە پرسی زانین، هەروەهاش هەندێک تێۆری لە سۆسیۆلۆجی و سایکۆلۆجی دەهێنیتە سەرباس، هەموو ئەمانە پێکەوە لەسەر زانین ئاڕاستە دەکات و لە هەگبەی زانین دا تاووتوێ دەکرێن. هەر لە ١٩٩٣ وە هەتا ئێستا و بەردەوام -تەنانەت ئەو کاتانەش کە لە کوردستان مامۆستای فەلسەفە بووە- دانەبڕاوە لە بازنەی فەلسەفی و دیبەیتەکانی فەلسەفە لە ئەورۆپا بەگشتی، بەشێک بووە لە دیبەیت و باسە گرنگەکانی فەلسەفە لە کۆڕ و کۆنفرانسەکاندا لە بەریتانیا بە تایبەتی.

زانیاری لەسەر ‘هەگبەی زانین’ بە گشتی ؛ هەرسێ کتێبەکەی:

هەر سێ کتێبەکەی ‘هەگبەی زانین’ ئاراستەی چەند جۆرێک لە خوێنەری کوردە :چ لە کوردستان بن یان لە هەندەران، چ لە زانکۆ بن یان سەربەخۆ لە ماڵەوە بخوێننەوە:

(یەکەم) ئەو ڕۆشنبیرانەی گەر لە کوردستان بن یا لە هەندەران دەخوێننەوە و تینووی تێگەیشتنن لە فەلسەفە، بەڵام لەبەر ئەوەی تەمەنیان ناگونجێت بۆ وەرگرتن لە زانکۆکان یا لەبەر ئەوەی کە ئیشدەکەن و کاتیان نییە بۆ ئەوەی لە زانکۆکاندا بخوێنن، یا بەهەر هۆیەکیتر دوورخراونەتەوە و دوورکەوتوونەتەوە لە خوێندنی فەلسەفەی ئەکادیمی. ‘هەگبەی زانین’ دەکرێت وەک کۆرسێکی ئەکادیمی فەلسەفە لە ماڵەوە بخوێنرێتەوە.
(دووەم) ئەو ڕۆشنبیرە ئەکادیمیانەی کە لە کوردستان و لە هەندەران لە زانکۆکاندا لە بواری فەلسەفەدا دەخوێنن، ‘هەگبەی زانین’ وەک سەرچاوەیەکی ئەکادیمی زۆر بەسوودە لە خوێندن وتێگەیشتنیاندا.
لەبەر ئەمانەیە کە ‘هەگبەی زانین’ لەگەڵ ئەوەدا کە ڕوون و کورت و پوخت نوسراوە ئاستی بەرزی ئەکادیمی خۆی پاراستووە.
هەموو باسەکان و ئارگیومێنتەکان و سەرنجەکان لە هەرسێ کتێبەکانی ‘هەگبەی زانین’دا؛ گەرچی کورت و پوخت و ڕوون نوسراون، بەڵام ئاستی بەرزی فەلسەفەی ئەکادیمیان پاراستووە و هاوتا و سەردەمن لەگەڵ ئاستی فەلسەفەی زانکۆکانی بەریتانیا و ئەمەریکا و ئەو ووڵاتانەی کە بە ئینگلیزی دەدوێن و دەخوێنن و دیبەیت دەکەن لەسەر ڕووی زەویدا. بۆیە هەر یەک لە سێ کتێبەکەی ‘هەگبەی زانین’ دەکرێت لە ماڵەوە وەک کۆرسێکی فەلسەفە بخوێنرێت. هەرئەمەشە کە مەبەستەکە بەتەواوی دەپێکێت؛ هێنانی دیبەیتەکانی ناو زانکۆ بەریتانی وئەمەریکی و کیشوەرانی ئینگلیز زمان دەگەیەنێتە ناو ماڵەکانی کوردستان و زانکۆکانی کوردستانەوە؛ کە ڕووبەرێکی گەورەی سەرزەوییە و لەگەڵیدا و گرنگتر لەمە ڕووبەرێکی گرنگی بواری فەلسەفەیە.

زانیاری تایبەت بە کتێبی یەکەم و کتێبی دووەمی ‘هەگبەی زانین’ کە ئەم یەک دوو هەفتەیە پێکەوە بڵاودەکرێنەوە.

کتێبی یەکەم، تایتڵەکەی ئەمەیە: هەگبەی زانین: کتێبی یەکەم ؛ خوێندنەوەی پیستیمۆلۆجی؛ پیستیمۆلۆجی کلاسیک.
لەم کتێبی یەکەمەی ‘ هەگبەی زانین’ دا؛ ئەو ئارگیومێنتانەی کە هێناومنەتە سەر باسکردن و هەڵسەنگاندن، هەڵبژاردەیەکن لە دیبەیت و سەرنج و پرسیار و باسە فەلسەفیە کلاسیکیەکەی ناو سێ بەشی فەلسەفە:

پیستیمۆلۆجی ، لۆجیک و مێتۆدۆلۆجی ، فەلسەفەی زانست. زۆربەی ئەو ئارگیومێنتە فەلسەفیانەی کە پەیوەندیان بە زانینەوە هەیە لە فەلسەفەدا لەم کتێبی یەکەمەی 'هەگبەی زانین'دا هێنراونەتە سەر باس . کتێبی یەکەمی 'هەگبەی زانین' ە ، دەچێتە خانەی پیستیمۆلۆجی کلاسیکەوە ، تایتڵەکەی واتە ناونیشانەکەی بەم جۆرەیە:

مەبەست لە 'پیستیمۆلۆجی کلاسیک' لەبەر ئەوە نیە ئەم کتێبە خۆی قەتیس کردبێت بە سەردەمی فەلسەفەی یۆنانی دێرینەوە کە بە فەلسەفەی کلاسیک ناودەبرێت. بەڵکوو بە پێچەوانەوە، زیاتر خۆی لەگەڵ فەلسەفەی ئێستا هاوشانکردوە. هەروەهاش خۆی قەتیس نەکردوە بە یەک بەشی فەلسەفەوە بەڵکوو زەمینەکەی لە سێ بەشی فەلسەفەدایە: فەلسەفەی زانست، لۆجیک و مێتۆدۆلۆجی، پیستیمۆلۆجی پێکەوە. لەبەر ئەمانە خویندنەوەیەکی بە چڕ و ڕوون دەبێت، مەبەستی دەرخستنی ئارگیومێنتە چڕ وپڕەکانی فەلسەفەیە و تاووتوێکردنیانە سەبارەت بە 'زانین' لە هەگبەیەکی کورت و پوخت دا.

کتێبی دووەمی هەگبەی زانین، تایتڵەکەی ئەمەیە: هەگبەی زانین: کتێبی دووەم؛ سۆشیال پیستیمۆلۆجی.

بابەتی ئەم کتێبەیان کە کتێبی دووەمی 'هەگبەی زانین'ە، تێڕوانینێکی جیاوازە بە بەراورد بە کتێبی یەکەمی ئەم پڕۆژە نووسینەم. 'سۆشیال پیستیمۆلۆجی' بابەتی تێڕوانینی ئەم کتێبەیە سەبارەت بە 'زانین'، ڕەوتێکی نوێی فەلسەفەیە بە بەراورد بە ڕەوت و بەشەکانیتری فەلسەفە، لە ڕەخنەگرتنی پیستیمۆلۆجی کلاسیک زەمینەی خۆی دروستکردوە، زۆرجاریش وەکو جێگرەوەی پیستیمۆلۆجی کلاسیک دەکەوێتە بەرچاو. کاریگەرییەکان لەسەر دروستبوونی ئەم ڕەوتە گەورە و نوێیە زۆرن، تەنها لە چەند دەیەی ڕابووردودا زەمینەی ئەم ڕەوتە هاتەکایەوە و خۆی وەکو بەشێک لە لێکۆڵینەوەی فەلسەفی سەبارەت بە زانین و تاکی بیرکەرەوە ناساند، تاکی بیرکەرەوەی خستە ناو ژینگەی بەکۆمەڵبوون و کۆمەڵگەی بیرکەرەوەکان.
لەم کتێبەی دووەمی 'هەگبەی زانین'دا مەبەستم: یەکەم هەندێک ئارگیومێنت لە دەرەوەی بواری فەلسەفە، لە ئارگیومێنتەکانی ناو بوارەکانی وەکو سۆسیۆلۆجی و سایکۆلۆجی، ئەوانەیان کە پەیوەندیان بە بابەتی بیرکردنەوەی تاک و کۆمەڵگە هەیە بەڵام مەسەلەی پەرسەپشن و کۆگنێتیڤی دەجووڵێنن و لە بەرئەوەی هەردوو پرسی پەرسەپشن و کۆگنێتیف پرسی فەلسەفیشن، دەهێنمە ناو باسەکەوە. دووەم: هەندێک لە ئارگیومێنتەکانی فەلسەفەی کۆنتینێنتاڵ ئاڕاستەدەکەم لەسەر پرسی زانین، لەبەر پەیوەندیان بە بابەتی ئەم

کتێبەوە؛ کە سۆشیال پیستیمۆلۆجیە. واتە ئەم کتیبە تا ڕادەیەک هەندیک بواریتری دەرەوەی فەلسەفە لەگەڵ دوو بەری فەلسەفەدا کۆدەکاتەوە: فەلسەفەی ئەنەلەتیک و فەلسەفەی کۆنتینەنتاڵ.

شەکەتتر لەجادە … سوهەیلا مێهەمی

بەخەێاڵێکدا نووستوم و
دەستم لە پرچی خەونە زیوانەکانتە
قاڵاوەکان قامکم دەکرۆژن
چاوی شەوم قەڵاپووت دەچن
مەگەر زەردەپەڕ ناگاتە من؟
چەندەم بێ تۆ درێژ
دەڕوا
هەر بێ شۆخی
بەم هەموو تاریکییە
چاوم چلۆن دەتروکێ و دڵم ناوەستێ
ئەلزایمەر
هەڵدەمژێ رووناکی
رووناك کچێك بوو
بەشی برینەکانی
کورت بوو
ملپێچە شینەکەی
بە فەرشی سووری رێگاکەیدا
لە زمانی رەشی دیوارەکاندا
یادەوەری بەرد باراندی
رێگا درێژ دەبێتەوە
چاوم پڕ ناکات لە شەقەی باڵی سپێدە
دارستان وەهمێکە
لە بروسکەی قاقای تەوەر
ژنێك بە عادەتی عەسرەکانی
ئاواتێك دەدا لە گزنگی ئێوارە

له ناوەندی وشه ماندووەکانیدا
لێچ دەخەنە توێڵی ئاو
کچانی شین
ئاوا دەبێ ئاواتەکانیان
له بێبڕەی شیعرەکانمدا
خەونی رێبواران بێ ئاسمان دەبات
ئوتوبووسێکی بەرزەخی
له کەش و هەوایەکی خوارتر له
مردن
عادەتەکانمان ئاسایی ئەچێ
لاواز بەشێکە
له ژیان
وەکوو نیش/تمان
دەبمە مرۆچە کۆ دەکەمەوە
زستانەکانی هێلانە
ژمارەی پێڵاوەکانی ئەم ناوە
چەندەم تلیقاننەوە
مەمکی بێدەنگی له دەم
دەنێ خۆم و
زام هەڵدەمژێ
پێستم ئەستوورتر رادێ
پەرستارێك بەخییەکانی له بیردەچێ
لەتێك سپیایی
ون دەبێ له حەوشەی خوێنەکانمان
که تفمان کردەوە
ئێمه جەغزی قاغەی فڕینیین و
هەریمی دووکەڵ
بێبڕەی زەردی کڵێبەری،
لاپەڕەکانی سەردەمم
دەستەمۆی خەونە زڕاوەکان
داکەوتین
زیڕەڤانی جوغرافیای چاوەڕوانی
ئێقرەیەکانی لێ ون کردووم
دڵکی ئازار چاو له قاچ
دادەگرێ
پەنجەرە لێڵەکانی ئەم ناوە
رکابەری بێ بەرامبەری تراژیدیاکانن

ئەو شەبەقدانەوەی دووری جادەکان
دڵتەنگییەکە هەرمانی
شەکەتتر لە جادە.

سوهەیلا مێهەمی

جادووگەری سیاسی! ... جەلال قادر

(A Taxi Driver’s Series (8)

لە بەردەم پارکی تاکسییەکانی هوتێلێک چاوەڕوانی موسافرێکم دەکرد. زۆرم برسی بوو. ئارەزووی خواردنی سەلاتێکی بە هەنارم دەکرد. بیرم لەوەش دەکردەوە کە لەژیاندا ئاواتم بوو ببم بە چێشتلێنەر. ڕێستورانێکم هەبێت خۆشترین خواردنی تیا بفرۆشم. بە بۆچوونی من چێشتلێنانیش هونەرە.
مرۆڤ ئەگەر ببێت بە پزیشک یان ئەندازیار یان سەرۆک لەدواجار حەز بەچێشتی خۆشدەکات.
بەلام لە بەرئەوەی رێستورانش کارێکی ئاسان نییە، هەردەم ترساوم خۆم لەم بزنسە بدەم.
موسافرەکەم دەرگەی کردەوە وناوی خۆی پێوتم. منیش فەرمووم لێکرد.
لە کورسییەکەی تەنیشتمەوە دانیشت. وتی : ڕۆژێکی خۆشە.
+ هەموو ڕۆژەکان خۆشن ئەگەر مرۆڤ دڵی خۆشبێت.
ئەو ناونیشانەی ئەو بۆی دەچوو هۆڵی کۆنفراسی حزبەکان بوو.
+ ئەمڕۆ کونفراسی حزبی هەیە؟
_ نەخێر…فاڵ گرتنەوەمان هەیە..
+ فاڵ دەگریتەوە..
_ بەڵێ من ناو لەپی دەست دەخوێنمەوە.
دەستی ڕاستم بۆ درێژکرد و وتم فەرمووو…
لەناو جانتاکەی زەڕەبینێکی دەرکرد و لایتێکی لەناو دەستم داو کەوتە خوێندنەوەی:
_ سەرەتا تۆ زۆر برسییتە…
+ بۆچی دەزانیت؟

_ کە مرۆڤ برسی بێت پەستەی دەستی دەگەڕێت، لەبەرئەوەی پێویستی بە ڤیتامیناکان دەبێت…دواجار تۆ کەسێکی ماندووی بە ناچاری کاری تاکسی دەکەیت…بە بڕوای من تۆ دەبوو لە چێشتخانەیەک کار بکەیت…. بەڵام هەرگیز ئەم کارەت ئەنجام نەداوە لەبەرئەوەی چێشت لێنان و کابانیت وەک پیشەیەک هەڵنەبژاردوە. هەروات زانیوە ئەگەر ببیت بە مامۆستا باشترە لەوەی ببیت بە کابان…تۆ لە ژیانتا پێچاوپێچ و سەرلێشێوانە ژیاویت..

سەرم سووڕمابوو ئەم موسافرە چۆن دەتوانێت مێشکم بخوێنێتەوە. لێم پرسی : بەڵگەت چییە؟

_ خەتەکانی ناو دەستت خوار و پێچپێچن…بەڵام ناتوانم هەموو نهێنییەکانی خوێندنەوەی دەستتت بۆ بدرکێنم. کەچی دەتوانم پێت بڵێم لە خۆشەویستیا فەشەلێت هێناوە…لە ڕووی کۆمەڵایەتیا لە پەیوەندییەکان دەترسێیت.

+ ئەوەی تۆ دەیڵێیت هەمووی ڕاستە…ئایە دەتوانیت ئاییندەش بخوێنیتەوە.

زەڕەبینەکەی خستە گیرفانی چاکەتەکەی… بە ساتێك بێدەنگ بوو… لە بەردەم بەنزیخانەیەک تێپەڕین.

من سەیری گەیچی بەنزینەکەم کرد…لە نیوە کەمتر بوو. لە دڵی خۆم وتم : ئێواران هەرزانتر دەبێت…تانکییەکەم پڕ دەکەم.

موسافرە فاڵچییەکە ئاوڕێکی لێمدایەوە و وتی : چاوەڕوانی ئێوارە نرخی بەنزین هەرزانتربێت؟

شۆکی کردم.

+ تۆ شێتم دەکەیت…چۆن ئەم هەموو زانیارییەت کۆکردۆتەوە کە مێشکی مرۆڤ بخوێنیتەوە؟

_ بەو شێوەیە قورس نییە…چاوم لێبوو، کاتێ بەنزیخانەکەت بینی، سەیری نرخی بەنزینت کرد…

تا گەیشتینە بەردەم هێڵی کۆنفراسکە بێدەنگ بووم. پاشان ئەم بێدەنگییەم شکاند و لێمپرسی :

ئایە دەچیت ناو لەپی بەرپرسەکان دەخوێنیتەوە؟

_ نەخێر…دەچم ڕاپۆرتی ناو لەپی دەستی تۆ بەوان دەدەم.

+ بۆ چی ناو لەپی دەستی من ئەوەندە گرنگە..

_ ئێوارە سەیری هەواڵەکان بکە بزانە کاندیدەکان باسی چیدەکەن…بە ئەوەی تۆ بچیت دەنگیان بۆ بدەیت.

هەرچەندە من حەز بە دەنگدان و هەڵبژاردن ناکەم چونکە دەزانم بە گۆڕانی حزبێک هیچ لە بەرنامە و سیستەمی دەوڵەت ناگۆڕدرێت. بەڵام لەبەرئەوەی ئەم موسافرەم وەک سحرباز بوو ناچار ئێوارە لە تەلەفزیۆنەوە گوێم بۆ هەواڵەکان گرت.

لە چاوپێکەوتنێکا یەکێ لە کاندیدەکان دەیگووت : پێویستە .. نرخی بەنزین داگرین…شوفێری تاکسی□کان شەوڕۆژ کاردەکەن بەشێکی زۆری ڕۆژانەکەیان بۆ بەنزین دەچێت. ئەگەر بەنزین هەرزان بێت شوفێرەکان دەتوانن کاژمێری کار کەمتر کەنەوە و کرێ موسافیرەکانیش هەرزانتربێت.

شەو پێشئەوەی بنووم بیرم لەوە دکردەوە کە ئەمجارەیان بچم□ ب□ دەنگدان…بەلکو ئەمجارەیان کاندیدە نوێکان بتوانن خۆشگوزەرانمان بکەن و بەنزینش هەرزان کەن.

‎ئەرێ ئەو هەمو حەیاوحورمەتەی کە بە پێویستت دەزانی بۆ خۆت وەک سیاسی یەک بە چی فرۆشتت؟

٢٠١٨-٩-٣٠

‎موزەفەر عەبدوڵا

‎گەڕانەوەی ڕیسوایان□ی س□□ر□کی هاوپەیمانی دیموکراسی و دادپەروەری – دکتۆر بەرهم□م سا□□ح – بۆ ناو ماڵە گەورەکەی مامی گەورەی ، بە دزی هەمو هاودیدەکانی یەوە، لە ڕۆژەکانی هەفتەی ڕابردودا بوە یەکێک لە ڕوداوە هەرە گەورەو س□□رنجڕاکیش و گاڵتەجاری یەکان . ئەم ڕوداوە لە بۆتەی هەراوهوریاو بەڵێنی دۆزنانەو هەرەشەی زمان بڕین ئەوەندەی تر بو بە بەڵگە بۆ سەلماندنی دەنگدانو هەڵپژاردنی
‎. پەرلەمانەکەیان کە گاڵتەجاڕی یە.

‎ئەم هەواڵە هاودیدەکانی بەرهم□م سالح و تەنانەت زۆربەی نوسەرە سیاسی و ڕۆشبنبیرەکانیش ، کە لە ڕوانگەی چینایەتیەوە ناڕوانن بۆ کۆمەڵگای کوردستان و دەسەڵاتی سیاسی و کێشەو ململانێکانی، وەک هەورە تریشەی ئاسمانی ساماڵ وابوو بۆیانو توشی شۆکی کردن.

‎بە تايبەتی ئەم سەرۆکی هاوپەيمانی یە نوێ یە کە بە پياوە
ليبرالو عاقلەکەی ناو یەکێتی هەژماردەکراو، گوایە زۆر جێگای
متمانەی مامی گەورەی بوو، لە قسەکانی چەند ڕۆژ لەمەو بەری هەمیشە
جەختی لەوە دەکردەوە کە ئەو لە دژی قۆرغکردنی دەسەڵاتو
ناديموکراسی بون و ناعەدلەتی لە دا بەشکردنی سەروەتو سامانی ووڵات
لە لايەن بنەماڵەوە ، هاتۆتە دەرەوەو دەيەويت لە ڕێگای پێکھێنانی
ئەم هاوپەيمانی يە ديموکراسی و دادپەروەریەوە ئەو ئامانجانە بەدی
بێنێت.

‎وە چەندين جار لە وەڵامی چاوپێکەوتنەکان و لێدوانەکانيدا جەختی
لەوە دەکردەوە کە ئەو خاوەنی حەياو حورمەتەو هەرگير بۆ پلەوپايەو
پول و سەرمايە ناگەڕێتەوە ناو يەکێتی.
‎بۆيە ئێستا دوای ئەم چاوشارکێ دۆڕاو گاڵتەجاڕی يە هەمو لايەک
هەقێتی لێی بپرسين ئەرێ دکتۆر بەرھەم ئەو هەمو حەياو حورمەتەی کە
بە پێويستت دەزانی بۆ خۆت وەک سياسی يەک بە چی فرۆشتت...؟!
‎بۆ وەڵام دانەوەی ئەم پرسيارەو دانی ڕاوبۆچون و هەڵوێستمان
لەسەر ئەم پرسە کە بۆتە ڕوداوێکی گەورەو گەرم وا پێويست دەکات
چەند ڕاستی يەک رۆشن کەينەوە کە هۆکاری ئەم چاوشارکێ دۆڕاو
گاڵتەجاڕي□ يە.

‎بەڕای من بەر لەهەر شتێک هۆکاری س□□ر□کی بۆ ئەم ڕوداوە
دەگەڕێتەوە بۆ ناوەڕۆکی جوڵانەوەی کوردایەتی و دەستەوتاقمە
چەتەگەری يە خێڵەکی و بنەماڵەيی يە دزو گەندەڵ و سەرکوتگەری
يەکان لەم هەلومەرجەی کە سی ساڵە بەردەوامە.
‎ڕاستی يەکەی ئەوەيە کە هەمو ئەو حەياو حورمەتەی کە سەرانی
گەورەو بچوکی ئەم جوڵانەوەيەو دەستەوتاقمەکانی شانازنی پێوە
دەکەن لە نزيک بە يەک سەدەی ڕابردودا بەستراوەتەوە بە پلەو پايەو
پول و سەرمايەو پاراستنی ئەو بەرژەوەنديانەوە.

‎ئاشتی و ململانێ و شەڕی ئەمانە هيچ کات لە پێناوی ئازادی زۆرينەی
جەماوەری ستەملێکراوی کوردستان و مافەکانيان نی يەو نەبوە.
‎هەر بۆيەش پەيڕەو کردنی هەر جۆرە کارو هەڵوێستێک لە دژی يەکترو
ملشکاندنی يەکتروپاراستنی بەرژەوەندی يەکانيان لە ڕوی سياسی و
شەخسی يەوە بە ئاسايی دەزانن.
‎هۆکارێکی تر بەندە بەو کێشەو ململانێيانەی ناو يەکيتی يەوە کە
دەمێکە هەيە. بە تايبەتی دوای مردنی مامی گەورەيان ، جەلال
تالەبانی .ئەم کێشەو ململانێ يە لەسەر ئەو بەرژەوەندی يە ئابوری و
سياسی يانە گ□ي□شت□ت□ ئ□و □اد□ي□ کەسانی وەک بەرھەم ئەم

چاوشارکی دۆڕاو گاڵتەجاڕی یە بکات.
‎هیچ گومان لەوەدانی یە کە یەکێتی وەکو نەوەی یەکەمی جولانەوەی کوردایەتی ،ماوەیەکە گەیشتوتە قۆناغێک تا بە تەواوی یان هەڵوەشیتەوە یان بە کردەوەو فەرمی ببێتە هێزێکی سیاسی خێڵەکی و بنەماڵەیی وەک پارتی .

‎تاڵەبانی باوک تا مرد نەیتوانی ئەم ستراتیژە یەک لا بکاتەوەو ڕاستوخۆ بە بێ قەیدو شەرت بە کردەوەو بە فەرمی هەمو دەسەڵاتی سیاسی و ئابوری و کۆمەڵایەتی خۆی ڕادەستی خێزان و کوڕو بنەماڵەکەی بکات. بۆیە کار گ□یشتە ئەمرۆ دەیان باڵو سەدان لاب□ و پەنجەی بە ئاشکرا تیا دروست بێت.
‎ئیستا ئیتر شەرە لەسەر پلەوپایەو پۆست وپول و سەرمایە.وە هێنانە پێشەوەی مامی بچوک کە قوبادە بۆ یەک لا کردنەوەی ئەو ململانی و شەڕەیە بە قازانجی باڵادەستی بنەماڵەی تاڵەبانی وەک پارتی و بارزانی .

‎خۆ ئەگەر تا بەستنی کۆنگرەکەیان نینۆکو باڵو لاب□□کان ببڕنەوە ئەوە ئیتر ئەم شەڕە زۆر هێور دەبیتەوەو مامی بچوک لەسەر عەرشی کورسی پاشایەتی یەکەی مامی گەورە لە دەباشان دادەنیشێت.دوای ئەوە ئیترئەو کۆتا بڕیار دەدات کە کێ و کێ چی و چی ه□ بێت و ن□ بێت لە پلەوپاپەو پۆستو پول وسەرمایەیە.
‎هۆکارێکی تر ی دوای ئەمە پەیوەستە بە خودی ئەم سیاسەتمەدارە لیبرالە عەقل غەربی یە کە بەشی زۆری ژیانی لاوێتی لە ووڵاتانی رۆژئاوا، بە تایبەتی بەریتانیا و ئەمریکا بەسەر بردەوە. وەک دەڵێن سەری کردوە بەناو زۆریك لە داڵانەکانی دەزگا جاسوسی یەکانی ئەو ووڵاتانە بە تایبەتی ئەمریکا.
‎ئەم سیاسەتمەدارە خاوەن حەیاو حورمەتە هەر لەسەرەتای نەوەتەکانەوە لەگەڵ مامی گەورەیدا زۆر پێویستیان بە یەک بوو .
هەر بۆیەش لە پڕێکدا لە ڕواڵەتی سیاسەتمەدارێکی لیبرال و ناوەڕۆک قەومی و خێڵەکی هاتە گۆڕەپانی سیاسی یەوە. بەڵام ئێستا دەرکەوت کە هەمو بیرو کارو کەلتوری سیاسی دونیای لیبرالیزمی لە هەلومەرجی کوردستاندا بەم چاوشارکی دۆڕاو گاڵتەجاری یەوە ببەستێتەوە.

‎هیچ گومان لەوەدا نی یە کە لە سایەی دەسەڵاتی سی ساڵەی چینی لۆمپەن بۆرژوازی و جوڵانەوە کوردایەتی یەکەی و دەستەو تاقمەکانی ناوەرۆکی ئەم سیاسەتمەدارن□ کە دەیانەویت بە پروپاگەندەنی لیبرالیزم و سۆسیال دیموکراسی خەڵک تەفرە بدەن هەر دەردەکەوێت .
‎ لە ڕویەکەوە ئەمەیان لە نەزانی یەوە نی یە بەڵکو لە درک

کردنیانەوەیە بە ناوەڕۆکی جوڵانەو□ و دەسەڵاتی دەستەو تاقمەکانیان
لەم هەلومەرجەدا .
‎چونکە هەروەک چۆن خودی هەمو چینەکە بۆتە لۆمپەن بەهەمان شێواز ڕەوتو با□□□کانی بۆتە لۆمپەن لیبرالو لۆمپەن سۆسیال دیموکرات و…هتد .تەنانەت چەپی کۆن و نەریتی – تقلیدی – سەردەمی دونیای دوجەمسەری کە دەمێکە توشی شۆک و سەرە گیژە بوە، وەک توێژێکی وردە بۆرژوا، بونەتە زوڕنا ژەن و پاشکۆی ئەم چینەو جوڵانەو باڵ و لاب□ و دەسەڵاتە دزو گەندەڵ و میلیشایی یەکەی .

‎ئاخر کوا لە دونیای سیستەمی دیموکراسی واقعی لیبرالی و سۆسیال دیموکراسی ڕۆژئاوا لە ئەمریکاو ئەوروپاوە تا ئوستراليا سیاسەتمەدارێک هەبو وەک ئەم سیاسەتمەدارە هەموحەیاو حورمەتی خوی وا بە ئاسانی و ئاشکرا هەڕاج فرۆش بکات تەنها بۆ ئەوەی ببێتە کاندیدیک بۆ پۆستی سەرۆک کۆمار.پۆستێک کە نەک تاقمە ئیسلامی و تایەفی و قەومی و قەبیلەی یەکانی عەرەب گاڵتەی پێ دەکەن تەنانەت هەمو خەڵکی کوردستان و خودی سەرانی قەومی کورد گاڵتەی پێدەکەن.
‎ئاخر لە سیستەمی دونیای ڕۆژئاوا کێ بینوێتی سیاسەتمەدارێکی لیبرال بە بێ ئاشکرا کردنی جیاوازی فکری و سیاسیەکانی واز لە حزبەکەی بێنێت و حزبێکی ترلە چەند هەفتەو مانگ پێکبێنێت و پاشان بچیتەوە ناو حزبی یەکەم . هاوکات پاشەقول لە هاودیدەکانیشی بگرێت.

‎ئەمە بەس لە پیاوە لیبرال و عەقڵ ڕۆژئاوایی یەکەی ناو دونیای سیاسەتی کوردایەتی ڕودەدات.
‎جا وەک لە سەرەتاوە ئاماژەمان پێدا ئەمە هەر ئاکامو بەرەنجامی ئەو ململانێ شوم و دواکەوتوە یەیە کە دەیان ساڵە پارتی و یەکێتی وەک باوکو کوڕی جولانەوەی کوردایەتی ئەنجامیان داوە.

‎لەوەتەی جوڵانەوەی کوردایەتی هەیە ،بە تایبەتی لەو کاتەوە دوو شەق بوە لە نیوەی پەنجاکان بەدواوە بۆتە مەلایی و جەلالی، دەیان دیاردەو گەمەی وا کۆمیدی و تراژیدیان تۆمار کردەوە کە هەمیشەش خەڵکی کرێکارو زەحمەتیکیش باجەکەیان داوە.
‎کاتێک ٦٦ و ٧٠ و ٧٥ و ٨٣ و٩٤ و ٩٦ و ٢٠١٦ دەیان و سەدان روداوی تر لەنێوان ئەم مێژوەدا هەبێت و بەشێک بێت لە مێژوی جوڵانەوەی کوردایەتی وتاقمە خێڵەکی وبنەماڵیی یەکانی ئەوە ئیتر چاوشارکێ دۆڕاوە ڕیسواو گاڵتەجاری یەکەی ئەم سیاسەتمەدارە بە حەیاو حورمەتە لیبرالەش دەبێتە ڕودواێکی ناو مێژوویی ئەم جوڵانەوەیە.
‎بۆیە خەڵکی بە گشتی ،بە تایبەتی هاودیدەکانی ئەم سیاسەتمەدارە

بە حەیاو حورمەتە هەقیانە بپرسن ئەری ئەو هەمو حەیاو حورمەتەی کە بە پێویستت دەزانی بۆ خۆت وەک ئینسانێکی سیاسی بە چی فرۆشتت...؟!

□و□ا مەکەشی ڕونو ڕاشکاو هەر ئەوەیە کە بەو کورسی یە لەرزیوەی سەرۆک کۆماری عیراق فرۆشتی کە دەمێکە لە پشتەوە خۆی بە قاچەکانی یەوە هەڵواسیوە.
‎بەڵام پێویستە ئەم سیاسەتمەدارە بە ڕواڵەت لیبرالەو هەمو سیاسەتمەدارانی تری کوردایەتی باش بزانن کە لە کۆمەڵگای چینایەتی کوردستانداو بونی بەرەی ئازادیخوازی و یەکسانیخوازی دا هەر زوو لە ناو□□کی سیاسەتو کردەوەو بانگشەکانیان تێدەگەن وهەمیشە دەیان دەدەنە بەر ڕخنەو ناڕەزایەتی و ڕیسوایان دەکەن.
‎جا پێویستە ئەم ڕوداوە گاڵەجاڕییەش ببێتە بەڵگەو ئەزمونێکی تر تا جەماوەری ئازادیخواز بەشداری گاڵتەجاری هەڵبژاردنی بەناو پەرلەمانەکەیان نەکەن و هەمو سیاسەتو کارو کردەوەو هەڵویستەکانیان ڕیسوا
‎بکەن.
. . .

تێبینی :
ئەم نوسینە لە ژمارە ٣٧ بڵاو کراوەی بۆ پێشەوەدا
بڵاو کراوەتەوە

رۆژنامەگەریا دەڤەرا بەهدینان ... ئاری زێندینی

زۆر جاران یان زۆر ووتار دەنووسرێت یان دەبینرێت و بینراوە بە شێوەی بابەتی نانووسرێت چەمك و پەیامی گشتی تەواو نادات بە دەستەوە بەتایبەت ئەو باس و بابەتانەی پڕزانیارییینە و مێژوون جا بابەتی ئەدەب یا رۆژنامەگەری یا شیعر یا هونەر بە گشتی کە سووچی نووسەرانە لەبەر نەبوونی زانیاری و فەرامۆشی و کاری سەرپێی و یانیش هەندێك جار تەمبوڵیش رۆلی هەیە لە کارەکانیان ! ئەگەر نا بەرهەم و بابەتێك هی میللەتی خۆت بێت نابێت پێی نەزانی یان

فەرامۆشی بکەیت یان تەمبەڵی بکەیت, نوسەرورۆشنبیر دەبێت هەموو کەلێن و قوژبنی مێژووی میللەتی خۆی بزانێ و شارەزا بێت تا دوا هەناسە دواتر گوناحی نییە! چونکە جار هەیە لەبەر بێ ئاگایی نووسەر جۆرێك لە بزربوون و سەرلێشوان و شێواندنی مێژووی میللەتەکەمان لای خەمخۆران و خوێنەران و نەوەی داهاتوو دەبینرێت,بۆ نموونە گەر ئێستا باسی رۆژنامەگەری کوردی بکرێت زیاتر سترێس و لێد لەسەر باشوری کوردستان و رۆژهەڵاتی کوردستانە بە شێوەیەکی کەمتر باسی کوردستانی باکور دەکرێت ئەمەش بە بۆچوونی من لە بەر نەبوونی زانیاری و نا شارەزایی هەندێکەکیش لەبەر تەمبەڵی.

لێرەدا کتێبێك بەنموونە دەهێنمەوە کە پڕزانیاریە بۆ مێژوویی رۆژنامەگەری کوردی چونکە مێژوو هی یەك کەس و هی یەك سەردەم نییە بەڵکو کەلتوورو مێژوویی میللەتە ئەویش کتێبی (رۆژنامەگەریا دەڤەرا بە هدینان لە 1950 تا 2005) لە نووسینی (وەسفی حەسەن ڕدێنی) کە لە ساڵی (2006) لە هەولێر چاپکراوە, ئەم بەرهەمە پڕ زانیاریە بۆ مێژوویی رۆژنامەگەری کوردی (115) سەدوپانزدە رۆژنامەوگۆڤاروبەلاڤۆك دەبینرێت و بڵاوکراوەتەوە کەلە دەڤەری بادینان لە (دهۆك و ئامێدی وزاخۆ و ئاکرێ) کە نووسەران و رۆشنبیرانی ئەم دەڤەرە دەستێکی باڵایان بینیوە بۆ خزمەتی بواری رۆژنامەگەری کوردی رۆشنبیری لەم دەڤەرە بۆیە پێویستە نووسەران ورۆشنبیران و خوێنەران لە دوورونزیك ئاگاداری ئەم بەرهەمە بن بۆ زیاتر شارەزابوون و پڕزانیاری بۆ بابەت و بەرهەمەکانیان هەر چ نەبێت ئاگاداری ئەم بەرهەمە بن. هەندێك نموونە لە رۆژنامەوگۆڤاروبەلاڤۆکانەی کەلەم کتێبە پیشاندراوەو بڵاوبۆتەوە وەك (ئکرێ , بیاڤ , دەنگێ کوردستان , رەوشەن , چیا , هێڤی , لاوان , بەهدینان , خابوور , بۆتان , خالخالۆك, نەورۆز , ڕاستەڕێ , چەپەر , لالش , مەتین , پەیڤ , پەیڤ , ئەڤرۆ , ڤینا نو , چریسك و نوو ژین , زاخۆ , چەندانیتر).

من، مانگایەکی تەنیام… کتێبێکی نوێی شاعیر و وەرگێڕ خاتوو شنە نووری

کتێبێکی نوێی شاعیر و وەرگێڕ خاتوو “شنە نووری”یە و لە لایەن ماڵی وەفاییەوە چاپ و بڵاو دەکرێتەوە.. ئەم کتێبە کۆی ئەو شیعرە ورد و مرۆڤانانەن کە لەمساڵانەدا شنە نووسیوێتی و لەم کتێبەدا بڵاو کراوەتەوە…

پێشەکی ئەم کتێبە: شێرزاد حەسەن، نوسیوێتی و تیایدا دەربارەی ئەم شیعرانە دەڵێ:

تووڕەبوونی «شنە» هەرگیز بە تەنها هی خۆی نییە، لە شیعر و داستان و ڕۆمان و چیرۆک و شانۆدا ئەوەی دەدوێت بە تەنها خودی نووسەر و شاعیر نییە، بەڵکوو ئەم نوێنەر و دەمڕاست و زمانحاڵی هاوڕەگەز و هاوتەمەن و هاودەردەکانی نەوەی خۆیەتی کە لە هەمان جوگرافیادا کۆ بوونەتەوە.
ئەم شیعرانە خەون-ئامێزن، دنەمان دەدەن و دەمانوروژێنن، پەڕەی دڵ و ڕۆح دەکڕێنن و غەمگینمان دەکەن، لەژێر پەردەیەکی تەنکەوە چەشنێک لە هاواری ئیرۆتیکییانە و سۆزیارانە لێمانەوە دیارە، کە پتر ئیرۆتێکی کوژراوە، کە بە دیوی ئەودیودا داوایەکی شەرمنانەی لە خۆ گرتووە کە ئەو ئیرۆتیکایە شایستەی زیندووکردنەوەیە، بە گشتی شیعری هەر حەوت کێشوەرەکە یان ستایشێکی ئاهەنگسازانەی ئیرۆتیکایە و هەلگوتنە بە جوانی و خۆشەویستی «ئیرۆس»، یانیش لاوانەوە و شیوەنە بۆ مەرگی ئیرۆتیکا و کوشتنی ئیرۆس و زاڵبوونی «تاناتۆس»: خوداوەندی مەرگ. سەرباری ئەم ئاوازە غەمهێنەی کە لە هەندێک لە شیعرەکانیدا گوێبیستی دەبین، هاوکاتیش شنە شاعیرێکی درەوەشاوە و رۆشن و شادومانە، پڕ لە رۆناهی و پڕشنگە و ئاهەنگساز و سروشتپەرستە و ستایشی ئەو جوانییە کێوییە دەکات کە لە چواردەوری خۆی هەستی پێدەکات، شاراوە و بزرە و کەسانێکی کەم خۆی ئاسا دەیبینن، ب□ام ئەم قرچۆک و دەستگرەوە و چاونووقاو نییە، بەڵکو تا ئەوپەڕی مەستبوون و شەیدایی بانگمان دەکات کە دەگەڵ ئەودا سەرمەست و سەرگەرمی ئەو هەموو جوانییە بین کە ئەرک و رەنجی بێهوودە وای کردووە بێباک بین و نابینا بین بەرامبەر بە جوانی پەنهان.

ئەم کتێبه بەم زوانە لەماڵی وەفایی بڵاودەکرێتەوە

مەرگ.. هێندە ناشیرین نیە !! …
شیعر : مەولود ئیبراهیم حەسەن

بەماڵی خۆم ناکەومەوە
ئەو شەقامەی دەچیتەوە گەڕەکی ئێمە
لە سەر نەخشە نەماوە.
ژمارەی درەختی موبایلەکانم
لێ تێکەڵ بووەو
کێوی(ئیمەیل)ەکەم
ناکەوێتەوە بەرچاوم،
(پاسۆرد)ەکەم..
بەستوو یەتی
هیچ ڕێگا یەک
ناچیتەوە ماڵی
(فەیسبوک)ەکەم.
ئەو ناما نەی دەیا ننێرم
دەڵێ □ تەنیا لە کاتی تەنگەتاوی دا !!)
ژیان هێندە شڵۆغە ڕێم نیە بڕۆم
کەسێ نیە بەلەد بێت !
ئەو دەنگا نەی دەیا نبیسم
بۆم شیناکرێنەوە.
(موو)ی هه ر(ئەسپێ)ک دەسوتێنم
هاژە ی باڵێ هاتنیان لە ئاسما نەوە نا یەت .
هه ر(ئەنگوستیلە)یەک بادەدەم
گرمەی(دێو)ێک ناڵێ:لە خزمەتم !
هه ر(کڵاو)ێک لەسەر دەنێم ،
بزرنابم !!
بەماڵێ خۆم ناکەومەوە ،
گەڕەکەکان
چەند لە یەک دەچن ،

شارەکان
چەند لە یەک دەچن ،
ئەستێرەکان
چەند لە یەک دەچن !
شەو ب□□ژ ئاوسە
ڕۆژ بە شەو.
کات..
تام و بۆن و ڕەنگی لەدەست داوە.
من کەی و لە کوێندەرەوە هاتووم ؟
بۆچی و بەرەو کوێندەر دەڕۆم ؟
ڕابردووم نەماوە
ئێستام ناناسمەوە
داهاتووم
لەوە ناچێ بێت !
شەقامەکانی ئەم ژیانە
چەند بێ هێمان
جەستەم (دارە بزمار)انە
برینم هه مووی دووبەدەرە
ئەو برینانە ئازارم نادەن
ئەو تیرانەی لەدوورەوە دێن
زۆر بە ژانن
هیچ(ئۆف)ێک
نابێ بە(کۆد)ی
کردنەوەی دەرگای هیچ ئەشکەوتێک
کە (دوڕ)ی ئومێدی تێدا پەنهانە .
چراکەی ڕۆژم ناسوتێ
شەو هه ناسەی لە ژیان بڕیوە
ئەستێرە لە سووڕ کەوتووە
ساڵ بێ وەرزە
بەری هیچ درەختێک پێ ناگات
تاریکی بە چەقۆ کووز کووزکە
زەمەن لە زەمەن بوون کەوتووە
چ سەرو سیمایەکی پەیداکردووە مر□ق!
گلۆپی هه موو یاساکان کوژاونەتەوە
(گۆدۆ) بە تەمای هاتن نیە
کەس نە ماوە چاوە ڕێی بکا`ت!
ئەوەی ئەستەمە

مردن نیە ،
نەمانی هێماکانی ژیانە
لە شەقامەکانی مەرگ
بوون دۆزەخە
نەبوون بە هه شت
لە نێو ئەم نە بوونی ژینە
بە هه شتێکم دۆزیوەتەوە
بەهه شت چ غەریبستانێکە
ژیان تێیدا زۆر ئەستەمە .
دەتانبێنم فریشتەکانی ئازار
هه ربه□رگێک لە بەرکەن
بە هه رزمانێک بدوێن
لە هه ر دەم و
لە هه رلایەوکەوە بێن،
من بە ئازارەکانم دەتانناسمەوە .
روحم جێ قامچی ئێوەی بەسەرەوەیە
جەستەم نا ..
ئەوەی ئازارم دەدات
مردن نیە
برینەکانی جەستە نیە
ئەو تیرانەن کە بەرەو روحم دێن.
هه موو بەیانیەک من ناگەمە (زانکۆ)
هه موو ئێوارەیەک بە(ماڵ) ناکەومەوە !
چرایەکم دەست کەوتووە
ڕوناکیەکەی دەخەمە باخەڵم
لە جیاتی(گلگامش)
(گیای نەمریی) دە گەێنمە شاری (ئورووک) .
نهێنی مانەوەم دۆزیوەتەوە
مەرگی(ئەنکیدۆ)ی روحی خۆم دیوە
دەمیکە کرم لە لوتم دێتە دەرەوە
مەرگ هێندە ناشێرین نیە
کە گلگامش باسی دەکات .
جوانیەکانی ژیان
لە دەمی ژنە مە یفرۆشەکە ببیسە،
ئەوەی نەمریی بەدەست هێنا
(ماری گیاخۆر) نەبوو
ئازارەکانی من بوون.

(ئەشتار) تەواوی ژین
من لە(بندونیایێ) بەند دەکات ،
هیچ (نەورۆزو سەرەساڵ)ێکم نیە
بۆ ڕزگار بوون !
ئەو چرایە نەبوایە لە نێو دڵ
من زەمانێک بوو کوژابوومەوە،
هۆکانی نەمریی
ئازارەکانی منن
نەک گیای ژێر دەریا
ئەوە ئاوازی شمشاڵی ئەشقە
سرە بە مەڕەکان دەگرێ
بۆ سەرکەوتن بە(پەیژەی مەرگ)
(کراسی ئاسودەیی) ..منی لە بەرکردووە
ڕەشەبا دەستی پێی ناگا
من نهێنی ژیانم دۆزیەوە
ئاوی ژیان…نا
نەمریی ئەوە نەبوو
گلگامش بەدوای دا دەگەڕا،
ژیان ئەوە بوو(ژنە مەیفرۆش)ەکە باسی دەکرد .
نەمریی ئەوە بوو(میرمح)
نەچێتە سەر (گر□ ه ی هایێ)
ژیان ئەوە بوو میرمح
ه ر(سێ سێو)ە کە ببەخشێ
من تەنیا سێوێکم بەدەستەوە ماوە
ئاسودەیی ئەوەیە
ئەو سێوە ش ببەخشم .
بۆنی کەس وکارو ماڵ و شارو وڵاتی خۆم دەکەم
پێویستە بەسەر
گردی ه ی هایێ کەوم
بێ کەس وکار
ب□ه شت ئیتر تامی نەما
پێویست بە خۆکوشتن ناکات
ساڵا نێکە بڕیاری مەرگمان دراوە
بڕیاری جاری دووەم !
ئیتر جەستەم گوڵڵە نایبڕێ
(کراسی ئاسودەیی).. منی لە بەرکردووە .
(سیزیف) ئێستا شاخ دێنێتە ژێربەردەکە

(دۆنكيشۆت) شەڕى با ناكات و
ڕاكشاوە سەرى بە شمشێرە ئەلماسەكەى كردووە
(نيقاپۆش) ئێستاش
كەس نیە جلەوى ئەسپەكەى بۆ بگرێ !
سەرێك هێژاى تاج بێت ،
ئەوە سەرى (مەستوورە)یە .
(ئەحمەد پاشا ..)
لە (گەرماو)ە جوانەكەى (عەبدال خان)..
دڵى پڕبوو لە ترس !!
تۆپەكانى (وەستا ڕەجەب)..
بە فرمانى پاشاى گەورە
ڕوويان لە هه رچوار كەنارە،
هه وارێ كوردان doورە ، ترك خائينە..
لە(هه ڵەبجە) ژەهر ڕشێنە
لە گەرميان منداڵ□ چاندنە ..
لە(شنگال) چەقۆ بە ملان ڕاناگات ،
لە (كۆبانى) ب□ر□قانى ..بە كەلەخانە !
لە (سنە) پەت خوێنى ليدەتكێ ،
لە (ڕۆبۆسكى) شەهيد قەتارەى بەستووە .
(ئ□زديها) بەرى ئاوى گرتووە لە عەفرين ،
لە دوورەوە چرايەك كز كز دەسوتێ
دەنگێك هه تا دێ نزيك دەبيتەوە
هه واڵى گەيشتنى (هه واڵ) بەڕێوەيە !!

پەراوێزى هه ندێك ناوو وشە :
– گرێ هه ى هايێ: گردى هه ى هايێ ئەوگردەيە لەنيو ئەو بە هه شتە دایە كەميرمح پاڵەوانى گەڕان بەدواى نەمريیدا لە ئەفسانەيەكى برا ئيزەديەكان پاش گەڕانيكى زۆر بەدەستى دێنێ و لەم بە هه شتە هه رچى دڵ بيخوازێ هه يە و دەتوانێ بيكاو بيخوا ،بەڵام تەنيا نابێ سەر ئەم گردە بكەوێ! دواجار سەر ئەم گردە دەكەوێ، گرد لە خۆوە بەرز دەبێتەوە ..هێندە بەرز دەبێتەوە ، پاش هه زاران ساڵ و لە دوورى هه زاران كيلۆمەتر بۆنى كەس و كارى دەكاو ماڵ و شارو وڵاتى خۆى دەبينێ وغەريبى هه ڵدەستێ و بە هه
– شت بە جيدێلى و دەگەڕێتەو ئەو وڵات و شارو ماڵەى كە كەس نايناسێتەوە .
– موو و ئەسپ : لە زۆر لە ئەفسانە كورديەكان لە پاداشتى چاكەيەك كە پاڵەوان لە گەڵ ئەسپى باڵداروسەر مر□ق د□يكات ، سێ داوە موو

دەدات بە پاڵەوان و لە کاتی تەنگانە پاڵەوان مووەکان دەسوتێنە و ئەویش دەس بەجێ دەگەنە هاواری .

-ئەنگوستیلە : ئەمەش هە ردیاری دێوە و لە کاتی پێویست پاڵەوان بایەداو دەو یەکسەر دەگاتە لای و دەڵێ : فەرموو لە خزمەتم.

-کڵاو: ..مەبەست کڵاوی سەخرە جنە ، ئەو کڵاوە بە پیی ئەفسانەکان هە رکەسێک بیکاتە سەر کەس نایبینێ

-دارە بزماران :لەکوردەواری زۆر داری پیرۆزهە ن و بە بڕوای خەلک مرازان ئادا دەکەن ، زۆرتر کچ و کوڕی گەنج بە ژن هێنان و شوکردن بزماریک لە دارەکە دەکوتن و چاوەڕێی کرانەوەی بەخت دەکەن، لە زۆر ناوچەی کوردستان ئەم جۆرە دارانە هە ن و بزمارڕێژکراون .

-ئەف : لە ئەفسانەی کوردیش هە ندێک وشە هە ن هێزی کاری گەریان هە یەو لە کاتی گوتنیان کاردانەوەی ڕوو دەدەن ، وەک ئەوەی پاڵەوان دەڵێ : ئەف . لە پر دێویک پەیدا دەبیت و دەڵێ : ئەمرکە . هەندێ هە یە ئەمە لە خەڵا ڕوودەدات

گەدە :پاڵەوانی گرنگترین شانەگەری (سامەئیل بەکت)ە و هەمای چاوەڕوانی کە سەکە کە نایەت .

.گیایی نەمریی گلگامش، : ئەو گیایەبوو گلگامش لە ژێر دەریا هێنای و دەیویست لە شاری ئۆرووک بیچێنێ و هە موو خەلکی ئۆرووک بیخون و نەمر ببن .گلگامس پاشا پاڵەوانیکی دوولە سێ بەش خوداوەندبوو لە هە زارەی سێیەمی پێش زاین حاکمی شاری ئوروک بوو.

پێیژەی مەرگ : لە چێرۆک و بەسەر هاتەکی کوردەواریداولە ئاشق بوونی کوڕە شوان بە کچی ئاغاکەی ، شوانە هونەرمەندەکی شمشاڵ ژەنی وای لیدەردەچێ ، کە دەتوانی بە شمشاڵ قسە لە گەڵ مەڕەکانی بکات و بە هە موو ڕادان و لە وەڕاندن و خڕکردنەوەیەک شمساڵ بەکاربێنێ . دواجار ئاغا کچەکەی نادات بە شوان و داوی لێدەکات بە شمشاڵ مەڕەکانی سەر کەشکی چەند قاتە بخات ..شوانە بە ئەشقەوە شمشاڵ دەژەنێ و بانگی مەڕەکان دەکات بە سەر بان و سەر پێیژەی دار بکەون !مەڕەکان یەک یەک سەرە دەگرن و سەر پێیژەدەکەون بەرەو شوانەی ئاشق ..لەوەڵاوە ئاغا پایەی چروکی لە پێیژەکە قایم کردووە هە رمەڕێک دەگاتە پێیژە چروکەکە بەردەبێتەوەو دەکەویتە بنی دۆلە کە ..کە شوانە سەیردەکات هیچ مەڕێک ناگاتە لای ئەو سەرسام دەبێت ، ئاغا پێی دەڵێ نەتتوانی مەڕەکان بانگ بکەیتە لای خۆت .شوانە کە سەیردەکات مەڕەکان هە موو کەوتوونەتە نیو دۆڵەکەو مردوون..ئەوەش لە وبانە خۆ هە ڵدەدێرێ و دەمرێ کە کچە ش ئەمە دەبینێ ئەویش خۆ هە ڵداوێتە نەو دۆڵەکەو دەگاتە شوانەی ئاشق و هونەرمەند و ئەویش وەک ئەوان دەمرێ . ،

-ئەنکیدۆ : ئەو کەویە بوو خوداوەندانی سەمەر بە نەدیمیی گلگامش

ئەفراندیان و دواجار بوون بە برای گیای بە گیانی .
-ماری گیاخۆر : ئەو مارە بوو ..ئەو گیایەی خوارد کە گلگامش بە زەحمەتی زۆر لە ژێر دەریا هێنابووی ، باوەڕ وایە کە مار بە خواردنی ئەم گیایە نەمریی بەدەس هێناوە .
-ئەشتار،عەشتار : خوداوەندی ژن ودەسەڵاتدارو ئاشق بە دەمموزی، لە داستانی –دەمموزی و ئەشتار-سۆمەریدا.
-بن دنیایێ: جیهانی ژێرەوە لە ئەفسانە سۆمەرییەکان ، ئەو جیهانەیە کە دەمموزی شەش مانگ تێدا دەس بە سەرە .
-نەورۆزو سەری ساڵ :ڕۆژی هاتنە دەرەوەی دەمموزی لە جیهانی ژێرەوەو بن دنیایە دەکاتە ڕۆژییەکەمی سەری ساڵی سۆمەری و دەکاتە ڕۆژی نەورۆزی ئێمە . هه ر ئەمەشە کە·(مەلای جزیری) لە شیعرێکدا دەفەرمووێ : نەورۆزو سەری سالە دلا .
کراسی ئاسودەیی : شیعرێکی دی ئێمەیە و هه رلە فەیسبوکەکەم بڵاو بووەتەوە .
ژنە مەیفرۆش : ئەوژنەبوو کە گلگامش لە ڕێگای گەڕان بە دوای گیای نەمرییدا توشی بوو، لە مەیخانەیەکدا کاری دەکرد، کە زانی گلگامش بەدوای گیایی نەمریدا دەگەڕێ ، زانی کارێکی بێهودەدەکات کەوتە ئامۆژگاری کردنی و گوتی : گلگامش بەڕێ دەست بە سەری منداڵەکەت دابینەو دەستی ژنە خۆشەویستەکەت بگرە بەختیاری لە وێندەرە .
-سەسەو : ئەو سەوانە بوون لە بە هه شتی پەریان دایان بە(میر مح) بە ئەوەی هه تا ئەو سەوانەی لابە نە مرێ ، بەڵام : میرمح بە سەزی مرۆڤ بوون دواجار هه رسێ سەو دەدڕێنە و دەمرێ .
-سیزیف : سیسیفۆس بە پێی ئەفسانە ئەغریقییەکان یەکە لە پیاوە هه رە فێلبازەکان بوو، توانی خوداوەندی مردن ثاناتۆس لە خشتە بەرێ ، بەم هۆیە خوداوەندی گەورە زیوس لێی توڕە بوو ، بۆوە سزای دا کە بەردێکی گەورە بگەڕێنێتە سەر لوتکە ، هه موو جارێک کە بەردەکەی دەگەیاندە نزیک لوتکە بەرد غلۆردەبووەوە..بۆ هوی بەردەوامی ئەم هەنان و بردنە بووە هێمای عەزابدانی هه میشەیی .
– دەنکیشۆت :پیاوێکی لەڕو لاوازی تەمەن پەنجا ساڵەیە، بە هۆی خوێندنەوەی زۆر ژنی نە هێناوە و بەزۆریش کتێبی سوارچاکان دە خوێنێتەوە و دەیەوێ ڕۆژگاری ئەوان بژێنیتەوە ، لەسەدەی شانزە دا دەژی و لە ئیسپانیا ،لەخۆی دەگەڕێ و خودێ دەکاتە سەرو زرێ دەپۆشێ و ئەسپیکی لەڕ پەیدا دەکات و کۆنە شمشیرێکی ژەنگاوی باوانی دەگرێتە دەست و دەچیتە شەڕی – ئاشی با – یان .دەیەوێ یارمەتی هه ژارو هه تیوان بدات .ئێستا ئەو پیاوە نموونەی پاڵەوانی خەیاڵ پەاوی لە واقیع دابڕاوە .
-نیقاپۆش ؛ ژنە پاڵەوانێکی نەو ئەفسانەی کوردیەو بە دوای

پیاوێکدا دەگەڕێ کە لە بەردەمی ئەشکەوت جلەوی ئەسپەکەی بۆ بگرێ و ئەویش بچێتە شەڕێ دیوان و تۆڵەی براکەی لە چل دێوان بکاتەوە .

-م□ستوور□ : ژن□ شاعیرو م□ژوونووسی کورد□ م□ستوور□ ، ژن□ک□ ل□ ما□باتی ئ□رد□لانی□کان□و ز□ر□ش ل□هاتوو□ ، ل□ ش□عر□کدا باسی خ□ی د□کات ودەنووسێ : ئەو سەرەی هیژای تاجە .

– ئەحمەد پاشای عوسمانی – گەرماو –عەبدال خان :ئەحمەد پاشای عوسمانی لە ساڵی ١٦٠٥ دا سەردانی شاری بەدلیس دەکات کە عەبدال خانی کورد تێدا حاکم دەبێت ، لەو سەردانە عەبداڵ خان پیشوازیەکی شاهانە لە ئەحمەدپاشا دەکات و شارە پیشکەوتووەکەی خۆی پیشان دەدات ، یەکێ لە و پێشکەوتنانە گەرمای بەدلیس دەبیت ، ئەحمەد پاشا کە گەرماوە کە دەبینێ سەرسام دەبێت و دەست بۆ ئاسمان هه ڵدەبڕی و دپاڕیتەوە و دەڵێ : خودایە گەرماوێکی ئاوا لە ئەستە مبۆل هه بوایە چی دەبوو !!؟ دواجار ئەحمەد پاشا نە چوو گەرماوێکی ئاوا لە ئەستەمبۆڵ دروست بکات لەشکری هێنا و شارەکەی وێران کرد !!

– تۆپ – وەستا ڕەجەب : پاشای ڕەواندز پاشای گەورە کە بەتەمای دروستکردنی دەوڵەتی کوردستان بوو، لەگەڵ محەمەد عەلی پاشای میسر ڕێککەوت بوو بۆئەم مەبەستە ، هه ربۆیە دەیزانی پێویستی بە لەشکری بە هێزو چەکدار دەبێت بۆ ئەم مەبەستە وەستا ڕەجەبی هێناو چەکی پی دروستکرد ..ئێستاش ئەو تۆپانە نمونەیان ماوە لە رواندزو لە بەغدا .

– هه لەبجە و شنگال وکۆبانێ و سنە: شارو دێی هه رچوار ئاڵی کوردستانن و هێمای شارو دێی غەدر لێکراوو وێرانکراون بەدست داگیر کەران و کارەساتی گەورە ی تێیاندا رووی داوە.

-ئ□ژدیها : ل□ ئ□فسان□ کوردی□کان ز□ر جار ئ□ژدیها ب□ری ئاو ل□ شار□ک د□گر□ و ئاو ب□رنادات و هه ر □□ژ□ی د□ب□ کچ□کی جوان و □ازاوە بە سنیەک خواردنی زۆرەوە ی بۆ بەرن ،..ئەوسا کەمێک ئاو بەردەدات ، تادواجار پاڵەوانی چێرۆکە ئەفسانەییەکە دەیکوژێ .

هه ولیر -٩/٢٠١٨

فیلمە سینەماییەکانی پێشبڕکێی سەرەکی سێیەمین فێستیڤاڵی نێودەوڵەتی سلێمانی دیاریکران

مەنسوور جیهانی

فیلمە سینەماییەکانی بەشی پێشبڕکێی سەرەکی "سینەمای جیهان" واتە بەرهەمە نێونەتەوەیی و نەتەوەییەکانی سێیەمین فێستیڤاڵی نێودەوڵەتی فیلمی سلێمانی دیاریکران.

ناوی 16 فیلمی بەندی سینەمایی بەشی پێشبڕکێی سەرەکی "سینەمای جیهان" واتە بەرهەمە نێونەتەوەیی و نەتەوەییەکان لە سێیەمین خولی فێستیڤاڵی نێودەوڵەتی فیلمی سلێمانی Slemani دیاریکران، کە بریتین لە: فیلمی سینەمایی "سە رخ" واتە "سێ سیما" Three Faces لە دەرهێنانی "جەعفەر پەناهی" Jafar Panahi لە وڵاتی ئێران، فیلمی سینەمایی "بدون تاریخ، بدون امزا" واتە "بێ مێژوو، بێ واژۆ" No Date, No Sign لە دەرهێنانی "وەحید جەلیلوەند" Vahid Jalilvand لە وڵاتی ئێران، فیلمی سینەمایی "گوڵ نسا" GOLNESA لە دەرهێنانی "سەتار چەمەنی گوڵ" Sattar Chamani Gol لە وڵاتی ئێران، فیلمی سینەمایی "ئەوپەڕیی هەورەکان" Beyond The Clouds لە دەرهێنانی "مەجید مەجیدی" Majid Majidi لە وڵاتی هیندستان، فیلمی سینەمایی "دزەکانی دووکان" Shoplifters لە دەرهێنانی "هیرۆکازۆ کورئیدا" Hirokazu Kore-eda لە وڵاتی ژاپۆن، فیلمی سینەمایی "داری هەرمییە وەحشییەکە" The Wild Pear Tree لە دەرهێنانی "نووری بیلگە جەیلان" Nuri Bilge Ceylan لە وڵاتی تورکیا، فیلمی سینەمایی "ماگ" MUG لە دەرهێنانی "ماڵگورزاتا سزوموسکا" Małgorzata Szumowska لە وڵاتی پۆڵەندا، فیلمی سینەمایی "خراپی پوکی تۆکیۆ" BAD POETRY TOKYO لە دەرهێنانی "ئانشول چەهان" Anshul Chauhan لە وڵاتی ژاپۆن، فیلمی سینەمایی "سێ چوارەم" 3/4 لە دەرهێنانی "ایلیان موتیف" Ilian Metev لە وڵاتی هەنگاریا، فیلمی سینەمایی "وەرگێڕ" THE INTERPRETER لە دەرهێنانی "مارتین شۆلیک" Martin Šulík بەرهەمی هاوبەشی وڵاتانی ئسلۆڤاکیا، کۆماری چێک و ئوستوڕاڵیا، فیلمی سینەمایی "هەتاو" THE SOWER لە دەرهێنانی "مارینە فرانسیس" Marine Francen لە وڵاتی فەڕەنسا،

فیلمی سینەمایی “ژیانی بێوێنەی نەدا کدیک” The Chaotic Life of Nada Kadic لە دەرهێنانی “مارتا هرنایز پیدال” Marta Hernaiz Pidal لە وڵاتی ئەڵمانیا، فیلمی سینەمایی “شیری بەبر” TIGER MILK لە دەرهێنانی “ئۆتە ویلەند” Ute Wieland لە وڵاتی ئەڵمانیا، فیلمی سینەمایی “یەکێک لەم ڕۆژانە” ONE OF THESE DAYS لە دەرهێنانی “نەدیم تابێت” Nadim Tabet لە وڵاتی لوبنان، فیلمی سینەمایی “14 تەرمە” July 14 لە دەرهێنانی “هاشم ئایدەمیر” Hashim Aydemir لە وڵاتی تورکیا و هەروەها فیلمی سینەمایی “کچانی هەتاو” Girls of the Sun لە دەرهێنانی “ئێڤا هۆسۆن” Eva Husson لە وڵاتی فەڕەنسا.

سێیەمین خولی فێستیڤاڵی نێودەوڵەتی فیلمی سلێمانی لە لایەن کۆمپانیای سنەمایی “مەستی فیلم” بە بەڕێوەبەرایەتی “فوئاد جەلال” بەڕێوەبەری فێستیڤاڵی نێودەوڵەتی فیلمی سلێمانی، “مەلا بەختیار” سەرۆکی بەشی پشتیوانی ئەم فێستیڤاڵە و لە کەسایەتییە بەرچاوە سیاسییەکانی هەرێمی کوردستان، “دانەر عومەر فارس” بەڕێوەبەری هونەریی و “لینا ڕەزا” بەڕێوەبەریی بەرنامەدانانی فێستیڤاڵ و هەروەها بە یارمەتی “نێچیرڤان بارزانی” سەرۆک وەزیرانی حکوومەتی هەرێمی کوردستان، وەزارەتی ڕۆشنبیری و لاوانی هەرێمی کوردستان و دایرەی گشتیی ڕۆشنبیری و لاوانی پاریزگای سلێمانی و بە نمایشی کۆمەڵێک فیلم لە سینەماکارانی وڵاتانی جۆراوجۆری جیهان، لەوانە: بەرهەمی ساڵەکانی 2017 و 2018 لە دوو بەشی پێشبڕکێی “سینەمای جیهان” (نێودەوڵەتی) لەوانە: بەرهەمە بەیندە سینەمایی و کورتە فیلمەکانی دیکۆمێنتاریی، ئەنیمەیشن و ئەزموونی و بەشی پێشبڕکێی “سینەمای کوردی” لەوانە: بەرهەمە بەیندە سینەمایی و کورتە فیلمەکانی دیکۆمێنتاریی، ئەنیمەیشن و ئەزموونی و هەروەها کردنەوەی ڤۆرکشۆپی پسپۆڕانەی سینەمایی و چەندین کۆڕ و کۆبوونەوەی پسپۆڕانە لە ڕۆژانی 10 تا 16ی ئۆکتۆبەری 2018 لە 5 هۆڵی “سیتی سینەما”، سینەما “سالم” و تەلاری “هونەر” لە شاری سلێمانی لە هەرێمی کوردستان بەڕێوەدەچێت.

لە لایەن ئەندامانی لێژنەی دادوەرانی ئەم فیستیڤاڵەوە 14 خەڵات، لەوانە: لە بەشی پێشبڕکێی فیلمە بەیندەکانی “سینەمای جیهان” و “سینەمای کوردی” خەڵاتەکانی باشترین فیلم، باشترین دەرهێنان، باشترین سیناریۆ، باشترین بەڕێوەبەریی وێنەگرتن، باشترین مونتاژ و خەڵاتی تایبەتی ئەندامانی لێژنەی دادوەران بە هەڵبژێردراوان پێشکەش دەکرێت و لە بەشی پێشبڕکێی کورتە فیلمەکانی “سینەمای

جیهان" و "سینەمای کوردی"یشدا خەڵاتەکانی باشترین فیلم، باشترین دەرهێنان و خەڵاتی تایبەتی ئەندامانی لێژنەی دادوەران بە براوەکان دەبەخشرێت. لە لایەن کۆمپانیای سینەمایی "مەستی فیلم"یش خەڵاتێک بە باشترین سیناریۆ پێشکەش دەکرێت و بە بەرهەمهێنانی ئەم کۆمپانیا سینەماییە، ئەم پڕۆژەیە لە ساڵی داهاتوودا دەکرێتە فیلم و هەروەها 4 خەڵاتی تایبەت لە لایەن کۆمپانیای سینەمایی "مەستی فیلم" بە 4 کەسایەتیی ناودار پێشکەش دەکرێت.

هەر لەم خولەی فێستیڤاڵیشدا، خەڵاتی سینەماکاری کۆچکردووی کورد "تەها کەریمی" بکە لە مانگی خەرمانانی ساڵی 2013 لە شاری سلێمانی بە هۆی ڕووداوی ترۆمبێلەوە کۆچی دوایی کرد، لە لایەن بنەماڵەکەیەوە بە فیلمسازێک پێشکەش دەکرێت.

بۆ زانیاریی زیاتر:
/http://www.slemanifest.com/world-cinema

بەڕێوەبەرایەتی ڕاگەیاندنی گشتیی سێیەمین خولی فێستیڤاڵی نێودەوڵەتی فیلمی سلێمانی.

کۆلارە … ن. ریزان فەتاح

کۆلارە کۆلارە
بەرزە لە ئاسمان دیارە

لە کاغەز و دەزوو و داو
دروست دەکەم ناو بە ناو

هەرچەندە بەبێ باڵە
کەچی دەفڕێ وەک داڵە

بۆ منداڵ و گەورانە
مایەی خۆشی هەموانە

دڵی منداڵە جوانەکان

وردیلـە و خنجیلـەکان

چی کۆلارە د□ف□ن□؟
بە ئاسمان دەیگ□□ن□

ئەوەی بزانێ چییـە
هۆنراوەم بۆی دیارییە

****

دوو هۆنـــراوە بۆ مناڵـــان … فەرهاد ئەحمەد بەرزنجی

ساڵی تازەی خوێندن

ســاڵی تازەی خوێندنە
چـاوودڵــمـان ڕۆشـنـە
ئەمساڵیش هەروەکوپار
نەغمەکەوتۆتە سەرزار
لـەهـەـمـوولا خـۆشیـیە
ســروودوگـــۆرانـیـیـــە
دیاریــیە خەندەی مناڵ
بۆخوێندنی تازەی ساڵ
مامۆستا: ئێـمـەی مـنـاڵ
نەمامی تـازەی ئەمساڵ
ئامــادەین بــەدڵ وگــیــان
زاخاودەی هەست وبیرمان
پێمان بـــەخشی بەدیاری
چـەپـکە گـوڵی زانیـاری
تا بـــەڕۆشنایی خـــوێـــنـــدن
بەدەست بێنین سەرکەوتن .

-_____

پەرتووک

بە پەرتووک ڕۆشنبیرم
باشترین هاوڕێی ژینم
پڕە لە چیرۆکی خۆش
ڕووناک دەکات بیروهۆش
هاوڕێیەکی هێمنە
هەروەکو خۆر ڕۆشنە
ڕێی ڕاستم نیشان دەدات
داهاتووم ڕۆشن دەکات
ژین بە پەرتووک ڕەنگینە
هەردەم لەلام سەنگینە
بە جوانی ڕێکیان دەخەم
لەناو پەرتووکخانەکەم.

فەرهاد ئەحمەد بەرزنجی

دوو هۆنراوە بۆ مناڵان بەبۆنەی ساڵی نوێی خوێندنەوە ... عەلی حەمەڕەشید بەرزنجی

ساڵی تازەی خوێندن

ئەمەی خوێندکار بەبڕواوە
هەنگاو دەنێین بۆ سەرکەوتن
گشت وەستاوین لە پێشوازی
بۆ ساڵێکی تازەی خوێندن
.…
دەی با هەموو بەڵێن بدەین
بۆ داهـاتوو کۆشش بکەین
بەخوێندن و بـە زانیاری
کورستانمان پێشتر بخەین

...

٢٠١٨/٩/١٧

....

یەکەم ڕۆژی قوتابخانە

منداڵان هەمـــــــوو
ســـــەر لە بەیانی
شەقامی شـــاریان
پڕ کرد لە جـــوانی
...
پەل پەل ڕێگایـــــان
دەبڕی و تێکەڵ بوون
هـــەر لـــــە پێپولە و
خونچەی گوڵ دەچوون
...
وەک تابلۆیـــــەکی
دڵگیر و شـــــــیرین
دەچوون بۆ خوێندن
دەم بە پێکـــــەنین

عەلی حەمەڕەشید بەرزنجی